

การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ
อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม

การศึกษาค้นคว้าอิสระ
ของ
ทนงศักดิ์ ปักโคทานัง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

มีนาคม 2557

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

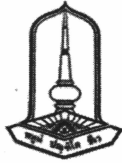

การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ
อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม

การศึกษาค้นคว้าอิสระ
ของ
ทนงศักดิ์ ปักโคทานัง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ
มีนาคม 2557
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบการศึกษาชั้นคว่ำอึสระ ได้พิจารณาการศึกษาชั้นคว่ำอึสระ
ของนายทนงศักดิ์ ปักโคหานัง แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ ของมหาวิทยาลัย
มหาสารคาม

คณะกรรมการสอบการศึกษาชั้นคว่ำอึสระ

..... (ผศ.เชิงชาญ จงสมชัย)	ประธานกรรมการ (อาจารย์บัณฑิตศึกษาประจำคณะ)
..... (อาจารย์จิรวัดน์ เจริญสุข)	กรรมการ (อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาชั้นคว่ำอึสระ)
..... (อาจารย์นิลุบล ไพเราะ)	กรรมการ (อาจารย์บัณฑิตศึกษาประจำคณะ)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับการศึกษาชั้นคว่ำอึสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ ของมหาวิทยาลัย
มหาสารคาม

.....
(รศ.สีดา สอนศรี)
คณบดีวิทยาลัยการเมืองการปกครอง

.....
(รศ.ดร.สุนันท์ สายกระสุน)
ผู้รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่ 24 เดือน 5.ค. พ.ศ. 2557

ประกาศคุณูปการ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จได้ ด้วยความกรุณาและช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก อาจารย์จิรวรรณ เจริญสุขอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระที่ได้ให้แนวคิดข้อแนะนำ และแก้ไข ข้อบกพร่องการศึกษาค้นคว้าอิสระอย่างดียิ่ง ตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เชิงชาญ จงสมชัย ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ และอาจารย์นิลุบล ไพเราะ กรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ ซึ่งได้ให้คำแนะนำ ตรวจสอบและแก้ไข ให้ข้อคิดที่ดีต่อการศึกษา ตลอดจนผู้ศึกษาค้นคว้าขอกราบขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณนางเด่นดวง สุธรรณี นายประเสริฐ สระแก้ว และนายประสิทธิ์ น้อยประดิษฐ์ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ คณบดี คณาจารย์และเจ้าหน้าที่วิทยาลัยการเมืองการปกครอง บัณฑิต วิทยาลัยที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ ช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ คำปรึกษาในเรื่องการเรียน งานเอกสารต่างๆ อย่างดีตลอดมา อีกทั้งขอขอบคุณเพื่อนนิสิตปริญญาโท สาขาวิชานโยบายสาธารณะ รุ่น 11 ทุกคน ที่มีส่วนร่วมสนับสนุนให้ผู้ศึกษาค้นคว้าได้สำเร็จตามความมุ่งหมาย

คุณค่าและประโยชน์ของการศึกษาค้นคว้าฉบับนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าขอมอบเป็นเครื่องบูชา พระคุณบิดามารดาและบูรพาจารย์ที่ให้การอบรมสั่งสอน ให้มีสติปัญญา และคุณธรรมอันเป็น เครื่องชี้นำความสำเร็จในชีวิต

ทงศักดิ์ ปักโคทานัง

ชื่อเรื่อง การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ
อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม
ผู้ศึกษา นายทนต์ศักดิ์ ปักโคพานัง
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์จิรวัดน์ เจริญสุข
ปริญญา รป.ม. สาขาวิชา นโยบายสาธารณะ
มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่พิมพ์ 2557

บทคัดย่อ

ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้รับการถ่ายโอนจากส่วนราชการต่างๆ และที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเอง ดังนั้นมาตรฐานการดำเนินงานและบริหารจัดการศูนย์ฯ จึงมีความแตกต่างหลากหลายทั้งในด้านโครงสร้าง อาคารสถานที่ และการบริหารงาน เพื่อให้การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปอย่างมีระบบ มีมาตรฐาน และมีคุณภาพตามหลักวิชาการ การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตาม เพศ ตำแหน่ง/อาชีพ และระดับการศึกษา และเพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะและนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 245 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.32 - 0.89 และมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.97 สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ t – test และ F – test (ANOVA)

ผลการศึกษา ปรากฏดังนี้

1. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน และด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย
2. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคามโดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีอาชีพ/ตำแหน่ง และระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคามโดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน
3. ผลการศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม พบว่า 1) ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ

ควรมีจัดสรรบุคลากรที่เพียงพอต่อจำนวนเด็ก มีความรับผิดชอบ มุ่งมั่นอุทิศตนในการสอนและพัฒนาผู้เรียน มีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเองและแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ 2) ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก เช่น การปรับปรุงภูมิทัศน์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดหาพื้นที่ใช้สอยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่มเติม หรือขยายพื้นที่เพิ่มมากขึ้น 3) ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ควรมีการประสานความร่วมมือในการจัดหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัยให้มีความสอดคล้อง และเป็นแนวทางเดียวกันทุกพื้นที่ เพื่อความสะดวกในการดำเนินงานด้านส่งเสริมวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตรในอนาคต และ 4) ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน ควรให้ครอบครัวของเด็กเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นประจำ ควรมีการประชาสัมพันธ์งานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ชุมชนรับทราบอย่างต่อเนื่อง และควรจัดทำกิจกรรมเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

โดยสรุป ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากซึ่งสารสนเทศนี้จะใช้เป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่อำเภอแกดำ และที่อื่น ๆ เพื่อจะได้นำไปพิจารณาเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายวางแผนปฏิบัติงาน และปรับปรุงการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนในท้องถิ่น และประเทศชาติต่อไป

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษา	3
	สมมติฐานของการศึกษา	3
	ความสำคัญของการศึกษา	4
	กรอบแนวคิดในการศึกษา	4
	ขอบเขตของการศึกษา	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
	แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ	9
	แนวคิดการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	12
	บริบทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ	36
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	40
3	วิธีดำเนินการศึกษา	44
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	44
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	46
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	47
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	48
	การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	48
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	49
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
	ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	51
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	65
	ความมุ่งหมายของการศึกษา	65
	สรุปผล	65
	อภิปรายผล	67

บทที่	หน้า
ข้อเสนอแนะ	71
บรรณานุกรม	73
ภาคผนวก	76
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	77
ภาคผนวก ข การวิเคราะห์ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม	85
ภาคผนวก ค ตารางผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่น	87
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์	89
ประวัติย่อของผู้ศึกษา	96

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ประชากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม	5
2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบลแกลง อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม	6
3 ข้อมูลโชนาการสำหรับเด็ก	34
4 ประชากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม	45
5 จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบลแกลง อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม	46
6 จำนวนและร้อยละวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตาม เพศ อาชีพ/ตำแหน่ง และระดับการศึกษา	51
7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบลแกลง อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน	52
8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบลแกลง อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม ด้านบุคลากร และการบริหารจัดการ เป็นรายชื่อ	53
9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบลแกลง อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย เป็นรายชื่อ	54
10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบลแกลง อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร เป็นรายชื่อ	55
11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบลแกลง อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน เป็นรายชื่อ	56
12 ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบลแกลง อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคามของผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีเพศต่างกัน ..	57
13 ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบลแกลง อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคามของผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีอาชีพ/ตำแหน่งต่างกัน	58

14	ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหาร ส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคามของผู้ที่เกี่ยวข้อง ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน	60
15	ความถี่ของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ	61
16	ความถี่ของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก	62
17	ความถี่ของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	63
18	ความถี่ของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน	64
19	การวิเคราะห์ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม	86
20	การวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	88

บัญชีภาพ

ภาพประกอบ

หน้า

1	กรอบแนวคิดในการศึกษา	4
2	โครงสร้างบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล	20

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การพัฒนาประเทศที่มีประสิทธิภาพ คือ การให้การศึกษาซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคม เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตน ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข และสามารถเกื้อหนุนการพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสมและจากการที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 49 กำหนดว่าบุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. 2550 : 15) และหมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 80 (3) รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการศึกษาด้วยพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งการปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนร่วมและยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. 2550 : 23) มาตรา 80 (4) รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการศึกษาด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน ครอบครัว ผู้ปกครอง องค์กรทางศาสนา และ เอกชน จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษา ให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 80 (5) รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการศึกษา ด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัย ในศิลปะวิทยาการแขนงต่าง ๆ และเผยแพร่ข้อมูลผลการศึกษา วิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนการศึกษาวิจัยจากรัฐ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. 2550 : 24)

นโยบายการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติกำหนดและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์กรบริหารส่วนตำบล เทศบาล เมืองพัทยา และกรุงเทพมหานคร มีอำนาจและหน้าที่ส่งเสริมการศึกษา ส่งเสริมการพัฒนาเด็ก เยาวชน ซึ่งปีงบประมาณ 2544 รัฐบาลได้เริ่มนโยบายการถ่ายโอนการศึกษาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงเป็นสถานที่ดูแลเด็กที่มีอายุระหว่าง 3-5 ปี มีฐานะเทียบเท่ากับสถานศึกษาซึ่งเป็น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นเอง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของส่วนราชการต่าง ๆ ที่ถ่ายโอนให้อยู่ในความดูแลรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การดูแลรับผิดชอบศูนย์เด็กเล็ก ถือเป็นภารกิจที่สำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่จะต้องจัดการศึกษาและพัฒนาเด็กเล็กในชุมชน โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่บริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อเป็นการกระจายโอกาสการเตรียมความพร้อมและพัฒนาเด็กทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญาอย่าง

เหมาะสม ตามวัยและเต็มตามศักยภาพสามารถเตรียมความพร้อมเด็กเล็กเพื่อให้เด็กมีความพร้อมทาง วุฒิภาวะ และแบ่งเบาภาระการดูแลเด็กให้พ่อแม่ผู้ปกครองสามารถประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุขหมด ความกังวลใจ

การบริหารด้านการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งมีสิทธิบริหารและจัดการ การศึกษาระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อมความเหมาะสมและความต้องการภายใน ท้องถิ่น โดยกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นและมีหน้าที่ในการประสาน และส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัด การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการเสนอแนะการจัดสรร งบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 25) โดยมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้กำหนดแนวทางให้องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นดำเนินงานเพื่อพัฒนาเด็กได้อย่างมีคุณภาพ และเหมาะสม ซึ่งได้กำหนดแนวทางการจัดการศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก ให้ครอบคลุมลักษณะงาน โดยจำแนกการดำเนินงานกว้างๆ ออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) มาตรฐานด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ 2) มาตรฐานด้านอาคาร สถานที่สิ่งแวดล้อมและ ความปลอดภัย 3) มาตรฐานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร และ 4) มาตรฐานด้านการมี ส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2547 : 23) ซึ่งโดยเฉพาะ ในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาของแต่ละท้องถิ่นนั้นเกิดขึ้นระหว่างสองฝ่ายคือ ทั้งชุมชนและสถานศึกษาเป็นการเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน ชุมชนต้องร่วมสร้างความเข้มแข็งให้กับ บ้าน วัด โรงเรียนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มทุนทางสังคม สนับสนุนการจัดการองค์ความรู้ถ่ายทอด ภูมิปัญญาท้องถิ่น ร่วมคิด ร่วมทำให้พื้นที่เจริญยิ่งขึ้น โดยร่วมพัฒนาคนในชุมชนให้มีคุณภาพเพื่อเป็น ทุน ทางมนุษย์ (ทัศนาศาสตร์. 2548 : 7) การมีส่วนร่วมของโรงเรียน ชุมชน องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น จึงมีความสำคัญมากต่อการศึกษาของเด็ก ทั้งนี้ เพราะการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ช่วยสร้าง ให้เด็กเป็นบุคคลที่มีความสามารถในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข เด็กจะสามารถเติบโตมาน้อย เพียงใดมีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดีอยู่ที่บทบาทของผู้ให้การสนับสนุนเหล่านี้ เป็นสำคัญซึ่งส่งผลอันสำคัญยิ่งในการให้ความรู้ให้ประสบการณ์แก่เด็กและเป็นแนวทางในการเรียนรู้ ของเด็กปฐมวัยอย่างยั่งยืน

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย อีกรูปแบบหนึ่ง ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องจัดการศึกษาและพัฒนาเด็กเล็กในชุมชนเพื่อเป็น การกระจายโอกาสการเตรียมความพร้อม และพัฒนาเด็กทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และ สติปัญญาอย่างเหมาะสมตามวัย และตามศักยภาพ สามารถเตรียมความพร้อมของ เด็กเล็กเพื่อให้เด็ก มีความพร้อมทางวุฒิภาวะ ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดรวมทั้งสิ้น 3 แห่ง ได้แก่ 1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านเหล่าจัน 2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านหนองเจริญ และ 3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านนาภู มีนักเรียนรวมทั้งหมด 180 คน (ท้องถิ่นอำเภอแกดำ. 2554 : 33) ทั้งนี้ในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนา เด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ ผู้บริหาร พนักงานในองค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้นำชุมชน และผู้ปกครอง จะต้องให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในท้องถิ่นของตนเอง ให้เจริญก้าวหน้าและ

พัฒนาตามแนวทางมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวและเพื่อประโยชน์สูงสุดแก่เด็กเล็กและประชาชนในท้องถิ่น

อย่างไรก็ตามจากสภาพการดำเนินการบริการการจัดการศึกษาในปัจจุบันพบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ได้ดำเนินงานด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ โดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้เข้าศึกษาในระดับที่สูงขึ้นเพื่อการพัฒนาคุณภาพของบุคลากร ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ในแต่ละปีมีจำนวนเด็กที่เข้าเรียนมากขึ้น ดังนั้นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงมีการปรับปรุงสภาพแวดล้อม และพื้นที่ให้มีอาคารเรียน เครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ส่งเสริมให้บุคลากรได้เข้าร่วมการฝึกอบรม วิชาการและกาพัฒนาในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง และด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุน จากชุมชนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์และการประสานงานกับชุมชนและผู้ปกครอง เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ให้ความใส่ใจ แสดงความคิดเห็น แสดงความต้องการที่จะแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งจากการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ยังไม่ได้ตรวจสอบการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างจริงจัง ซึ่งจะทำให้ปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหการบริหารจัดการอย่างเหมาะสมต่อไป (ท้องถิ่นอำเภอแกดำ. 2554 : 36)

ดังนั้น ผู้ศึกษาในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งในการรับผิดชอบด้านการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ จึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัย การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม เพื่อนำผลการศึกษาไปพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานมากยิ่งขึ้น รวมทั้งเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจำแนกตามเพศ ตำแหน่ง/อาชีพ และระดับการศึกษา
3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะและนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม

สมมติฐานของการศึกษา

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีเพศ ตำแหน่ง/อาชีพ และระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกัน

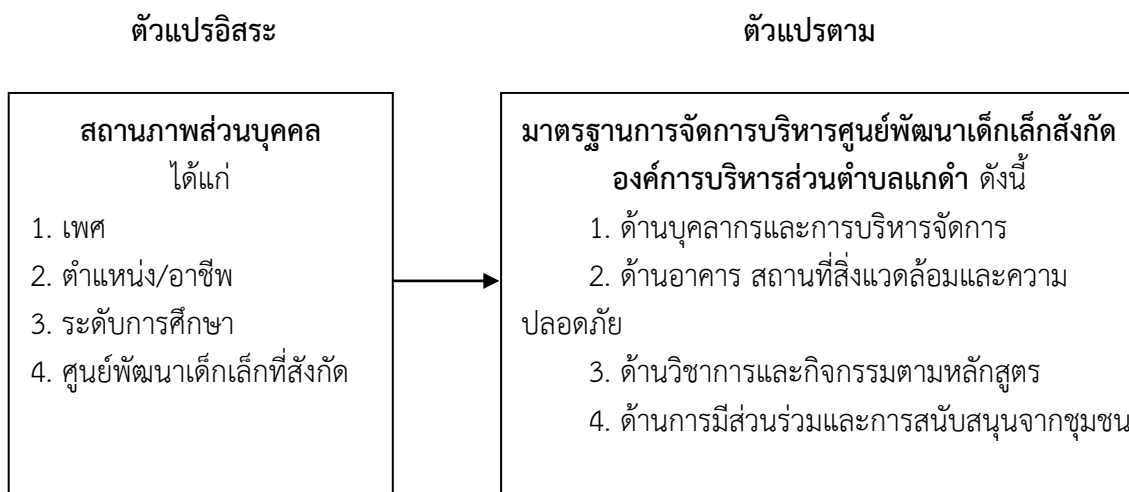
ความสำคัญของการศึกษา

ข้อสังเกตที่ได้จากการศึกษาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำครั้งนี้ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางปรับปรุงระบบการบริหารจัดการและการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ได้มาตรฐาน มีคุณภาพและประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้นต่อไป

กรอบแนวคิดในการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้กรอบแนวคิดการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วย ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2547 : 2)

1. ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ
 2. ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย
 3. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร
 4. ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน
- ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

ขอบเขตของการศึกษา

1. รูปแบบการศึกษา
การศึกษาครั้งนี้ ลักษณะของการศึกษาเป็นการศึกษาเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเพื่อเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการศูนย์ฯ จำนวน 91 คน ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 56 คน ผู้นำชุมชน 221 คน และผู้ปกครอง 927 คน รวมทั้งสิ้น 1,285 คน ดังตาราง 1 (ท้องถิ่นอำเภอแกลง. 2554 : 39)

ตาราง 1 ประชากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม

เทศบาลตำบลแกลง จำนวน 213 คน ประกอบด้วย					
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	คณะกรรมการศูนย์ฯ	ครูผู้ดูแลเด็ก	ผู้นำชุมชน	ผู้ปกครอง	รวม
เทศบาลตำบลแกลง	12	4	18	82	116
วัดดาวดึงษ์	12	8	12	65	97
เทศบาลตำบลมิตรภาพ จำนวน 350 คน ประกอบด้วย					
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	คณะกรรมการศูนย์ฯ	ครูผู้ดูแลเด็ก	ผู้นำชุมชน	ผู้ปกครอง	รวม
บ้านป่าช้าง	12	2	6	42	62
อนุบาล 3 ขวบ	10	4	6	76	96
บ้านเหล่าอุดม	8	3	3	60	74
บ้านหนองขุ่น	10	2	3	38	53
บ้านโนนลาน	10	2	6	47	65
องค์การบริหารส่วนตำบลวังแสง จำนวน 156 คน ประกอบด้วย					
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	คณะกรรมการศูนย์ฯ	ครูผู้ดูแลเด็ก	ผู้นำชุมชน	ผู้ปกครอง	รวม
อบต.วังแสง	10	9	36	101	156
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	คณะกรรมการศูนย์ฯ	ครูผู้ดูแลเด็ก	ผู้นำชุมชน	ผู้ปกครอง	รวม
บ้านโนนภิบาล	12	2	9	30	53
บ้านโคกลีน	12	2	6	30	50
บ้านไผ่ล้อม	12	2	6	35	55
วัดบ้านนาคุณ	12	2	6	21	41
องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ้ง จำนวน 122 คน ประกอบด้วย					
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	คณะกรรมการศูนย์ฯ	ครูผู้ดูแลเด็ก	ผู้นำชุมชน	ผู้ปกครอง	รวม
อบต.หนองกุ้ง	10	9	23	80	122

ตาราง 1 (ต่อ)

องค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล จำนวน 199 คน ประกอบด้วย					
องค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ จำนวน 245 คน ประกอบด้วย					
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	คณะกรรมการศูนย์	ครูผู้ดูแลเด็ก	ผู้นำชุมชน	ผู้ปกครอง	รวม
วัดบ้านเหล่าจัน	7	5	9	85	106
วัดบ้านหนองเจริญ	7	5	6	40	58
บ้านนาฏ	7	3	6	65	81

ที่มา : ท้องถิ่นอำเภอกำ (2554 : 39)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอกำ จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการศูนย์ฯ จำนวน 21 คน ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 13 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 24 คน และผู้ปกครอง จำนวน 187 คน รวมทั้งสิ้น 245 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ดังตาราง 2 (ท้องถิ่นอำเภอกำ. 2554 : 39)

ตาราง 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอกำ จังหวัดมหาสารคาม

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	คณะกรรมการศูนย์	ครูผู้ดูแลเด็ก	ผู้นำชุมชน	ผู้ปกครอง	รวม
วัดบ้านเหล่าจัน	7	5	3	100	115
วัดบ้านหนองเจริญ	7	5	3	62	77
บ้านนาฏ	7	3	3	40	53
โดยรวม	21	13	9	202	245

ที่มา : ท้องถิ่นอำเภอกำ (2554 : 39)

3. พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษามีขอบเขตด้านพื้นที่ คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอกำ จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 3 แห่งได้แก่ 1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านเหล่าจัน 2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านหนองเจริญ และ 3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านนาฏ

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างเดือนตุลาคม 2555 – เมษายน 2556

5. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย

5.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

5.1.1 เพศ

5.1.2 อาชีพ/ตำแหน่ง

5.1.3 ระดับการศึกษา

5.1.4 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่สังกัด

5.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ มาตรฐานการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกด้า อำเภอกาบัง จังหวัดมหาสารคาม แบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

5.2.1 ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ

5.2.2 ด้านอาคาร สถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

5.2.3 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

5.2.4 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สภาพลักษณะการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกด้า จังหวัดมหาสารคาม ตามมาตรฐานการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นมี 4 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ หมายถึง การบริหารจัดการสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกด้า ด้านบุคลากร และการบริหารจัดการ เช่น การจัดเตรียมบุคลากรเพียงพอ บุคลากรมีความรู้ด้านการพัฒนาเด็ก มีการบริหารจัดการโรงเรียนที่ดี องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดหา งบประมาณอย่างเพียงพอ

1.2 ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย หมายถึง การบริหารจัดการสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกด้า ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ได้แก่ มีอาคารสถานที่ที่สะอาดแสงสว่างเพียงพออากาศถ่ายเท มีห้องน้ำ ห้องอาบน้ำ สำหรับเด็กเล็ก มีที่จอดรถ สะดวกสบายมีสนามเด็กเล่นและมีอุปกรณ์เพื่อความปลอดภัย

1.3 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร หมายถึง การบริหารจัดการสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกด้า ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ได้แก่ มีหลักสูตรที่พัฒนาเด็กให้มีคุณภาพ มีอุปกรณ์เครื่องเขียนมีอุปกรณ์ของเล่น การส่งเสริมการพัฒนาด้านทักษะมีกิจกรรมให้ผู้ปกครองเข้าร่วมมีการส่งเสริมครูผู้ดูแลเด็กเข้าอบรมเพื่อพัฒนาความรู้อยู่เสมอ

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน หมายถึง การบริหารจัดการสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกด้า ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน เช่น ประธานชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก มีการจัดงบประมาณสนับสนุนจากชุมชน ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่เสมอ มีการนำนโยบายจากชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการนำข้อเสนอแนะจากชุมชนเพื่อนำไปสู่นโยบายระดับสูงขึ้นไป

2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานที่ดูแลและให้การศึกษาเด็ก อายุระหว่าง 3 - 5 ปี มีฐานะเทียบเท่าสถานศึกษา เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นเองและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ถ่ายโอนให้มีความดูแลรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ศูนย์อบรมเด็ก

ก่อนเกณฑ์ในวัด/มัสยิด จากกรมศาสนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จากกรมการพัฒนาชุมชนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (เด็กอนุบาล 3 ขวบ) จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานประถมศึกษาแห่งชาติ) โดย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนตำบลแกดำ หมายถึง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนตำบลแกดำ จำนวนทั้งสิ้น 3 แห่ง ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านเหล่าจัน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านหนองเจริญ และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านนาฏ

3. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง หมายถึง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ ผู้บริหาร พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ ผู้นำชุมชน และผู้ประกอบการ

4. ประชาชน หมายถึง บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ จังหวัดมหาสารคาม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ
2. แนวคิดการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. บริบทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

1. ความหมายของการบริหาร

การบริหาร ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Administration และอาจใช้คำว่า Management ได้เช่นเดียวกัน ซึ่งการบริหารและการทำงานนี้ ได้มีการศึกษาและรวบรวมขึ้นเป็นระบบ มีการค้นคว้ารวบรวมขึ้นเป็นทฤษฎีได้ จึงเห็นได้ว่าการบริหารเป็นศาสตร์เป็นวิทยาศาสตร์ซึ่งเรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า Administration Science หรือ Manangement Science สำหรับคำว่าการบริหารนี้ได้มีผู้ให้คำจำกัดความไว้แตกต่างกันออกไปสุดแต่จะเน้นที่จุดใดเป็นสำคัญ และจะให้มีขอบเขตครอบคลุมกว้างแค่ไหน ซึ่งที่สำคัญและน่าสนใจ มีนักวิชาการหลายท่านให้คำจำกัดความไว้โดยจะกล่าวต่อไปนี้

สมยศ นาวิการ (2548 : 15) ได้ให้ความเห็นว่า การบริหาร คือ กระบวนการวางแผน การจัดการองค์การ การสั่งการ และการควบคุมทรัพยากร เพื่อการบรรลุเป้าหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ การบริหาร คือ การทำงานของคณะบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ที่ร่วมปฏิบัติการให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันการบริหาร เป็นกระบวนการทางสังคมที่สามารถมองเห็นได้ 3 ทาง คือ

1. ทางโครงสร้าง เป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาตามลำดับขั้นตอนของสายการบังคับบัญชา
2. ทางหน้าที่ เป็นขั้นตอนของหน่วยงานที่ระบุหน้าที่ บทบาทความรับผิดชอบและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อให้สำเร็จเป้าหมาย
3. ทางปฏิบัติ เป็นกระบวนการที่บุคคลและบุคคลต้องการร่วมทำปฏิกิริยาซึ่งกันและกัน

สมพงษ์ เกษมสิน (2547 : 5) กล่าวว่า “การบริหาร” หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์ในการนำเอาทรัพยากรการบริหารมาตอบสนองกระบวนการบริหาร ให้สามารถดำเนินงานหรือดำเนินการได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เสนาะ ตีเยาว์ (2546 : 1) ได้ให้ความหมายของการบริหารว่า หมายถึง กระบวนการทำงานกับคน และโดยอาศัยคนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง

อุทัย หิรัญโต (2545 : 10) ได้ให้ความหมายของการบริหาร คือ การดำเนินงานของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้โดยใช้ปัจจัยที่เป็นคน เงิน วัสดุและการจัดการ

จากความหมายของการบริหารที่นักวิชาการหลายๆ ท่านได้กล่าวไว้ข้างต้นนั้นในความหมายทั่วไป คำว่า การบริหารหรือ Administration หมายถึง “การร่วมมือดำเนินการปฏิบัติการในองค์กร” และหากจะพิจารณาโดยส่วนรวมแล้วย่อมจะเห็นได้ว่า องค์กรในที่นี้ไม่ได้มีความหมายเฉพาะแค่ส่วนราชการ กระทรวง ทบวง กรม กอง แผนก เท่านั้น แต่ยังมีความหมายรวมถึง “องค์กรในการบริหารงานอื่น ๆ ด้วย เช่น ธุรกิจ สหพันธ์ สมาคม” นอกจากนั้นศาสตราจารย์ Joseph B. Kingsbury (เสนาะ ตีเยาว์. 2546 : 3 ; อ้างอิงมาจาก Kingsbury. 1985 : 216) ได้ให้ความหมายว่า “การทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรที่กำหนด” นั้นเอง จากคำจำกัดความข้างต้นจะเห็นว่า การบริหารก็คือการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร เมื่อเป็นเช่นนั้น การบริหารหรือการทำงาน ก็พอจะสรุปเป็นหลักการได้ว่า

1. ต้องมีองค์กร (Organization) และองค์กรนั้นต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective) อันแน่ชัด
2. ต้องมีคนทำงาน คนซึ่งทำงานนี้จะต้องมีการทำงานร่วมกัน ดังนั้นคนจึงเป็นส่วนสำคัญในการบริหารหรือการทำงาน
3. ต้องมีทรัพยากรในการบริหาร ซึ่งนอกจากคน (Man) แล้วจะต้องมีทรัพยากรอื่นที่สำคัญ ได้แก่ เงิน (Money) วัสดุ (Material) วิธีการ (Method) ในการทำงาน
4. ต้องมีการจัดการในการบริหารหรือการทำงาน เป็นต้นว่า การจัดสายการบังคับบัญชา การกำหนดระเบียบวิธีการทำงานเพื่อให้การทำงานเป็นไปโดยราบรื่นและบรรลุวัตถุประสงค์ ลักษณะทั้ง 4 ประการนี้ถือเป็นสาระสำคัญของการบริหารหรือการทำงาน

2. ปัจจัยการบริหาร

ปัจจัยพื้นฐานทางการบริหารมี 4 อย่าง ที่เรียกว่า 4 Ms ได้แก่

- 2.1 คน (Man)
- 2.2 เงิน (Money)
- 2.3 วัสดุสิ่งของ (Materials)
- 2.4 การจัดการ (Management)

3. กระบวนการบริหาร (Process of Management)

ได้มีนักวิชาการทางการบริหารจัดการเรียกกระบวนการบริหารอีกอย่างว่าหน้าที่การบริหาร หรือการจำแนกหน้าที่ในการบริหาร (Management Function) นักวิชาการทางการบริหารหลายท่านได้ทำการศึกษา พัฒนาแนวคิด พัฒนาระบวนการบริหาร ดังนี้

มานพ สวามิชัย (2549 : 40) กล่าวว่ากระบวนการบริหารมี 9 ประการ โดยมีอักษรคือ PAPOSDCoRB ซึ่งแต่ละตัวอักษรมีความหมายรายละเอียด ดังนี้

1. P = Policy หมายถึง การกำหนดนโยบาย
2. A = Authority หมายถึง การกำหนดอำนาจหน้าที่
3. P = Planning หมายถึง การวางแผนเป็นการกำหนดไว้ล่วงหน้าจะต้องทำอะไร ทำที่ไหน ทำเมื่อไร และรวมถึงการกำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดเป้าหมาย กำหนดนโยบาย

4. O = Organization หมายถึง การจัดหน่วยงาน กำหนดโครงสร้างของหน่วยงาน จัดให้มีแผนภูมิแบบปิรามิด มีสายการบังคับบัญชาลดหลั่นลงมา การแบ่งส่วนงาน การจัดสายงาน ตำแหน่งต่างๆ กำหนดอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจนมีเอกภาพในการบังคับบัญชา

5. S = Staffing หมายถึง การจัดตัวบุคคล ได้แก่ การจัดอัตรากำลังการสรรหา การพัฒนาบุคลากร การสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี การประเมินผลการทำงาน และการให้พินิจจากงาน

6. D = Directing หมายถึง การอำนวยการ นับตั้งแต่การตัดสินใจ การวินิจฉัยสั่งการ การควบคุมบังคับบัญชา และควบคุมการปฏิบัติงาน

7. Co = Coordinating หมายถึง การประสานงาน ประสานกิจกรรมด้านต่างๆ ของหน่วยงาน ให้เกิดความร่วมมือเพื่อดำเนินไปสู่เป้าหมายเดียวกัน

8. R = Reporting หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานให้แก่ผู้บริหารและสมาชิกของหน่วยงานได้ทราบความเคลื่อนไหวของการดำเนินงานว่าก้าวหน้าไปเพียงใด

9. B = Budgeting หมายถึง การจัดทำงบประมาณ การจัดทำบัญชี การใช้จ่ายเงิน การควบคุม และการตรวจสอบด้านการเงิน

สมคิด บางโม (2547 : 40) กล่าวว่ากระบวนการบริหารมี 7 ประการโดยมีอักษรคือ POSDCoRB ซึ่งแต่ละตัวอักษรมีความหมายรายละเอียด ดังนี้

1. P = Planning หมายถึง การวางแผนเป็นการกำหนดไว้ล่วงหน้าจะต้องทำอะไร ทำที่ไหน ทำเมื่อไร และรวมถึงการกำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดเป้าหมาย กำหนดนโยบาย

2. O = Organization หมายถึง การจัดหน่วยงาน กำหนดโครงสร้างของหน่วยงาน จัดให้มีแผนภูมิแบบปิรามิด มีสายการบังคับบัญชาลดหลั่นลงมา การแบ่งส่วนงานการจัดสายงาน ตำแหน่งต่างๆ กำหนดอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจนมีเอกภาพในการบังคับบัญชา

3. S = Staffing หมายถึง การจัดตัวบุคคล ได้แก่ การจัดอัตรากำลัง การสรรหา การพัฒนาบุคลากร การสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี การประเมินผลการทำงาน และการให้พินิจจากงาน

4. D = Directing หมายถึง การอำนวยการ นับตั้งแต่การตัดสินใจ การวินิจฉัยสั่งการ การควบคุมบังคับบัญชา และควบคุมการปฏิบัติงาน

5. Co = Coordinating หมายถึง การประสานงาน ประสานกิจกรรมด้านต่างๆ ของหน่วยงานให้เกิดความร่วมมือเพื่อดำเนินไปสู่เป้าหมายเดียวกัน

6. R = Reporting หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานให้แก่ผู้บริหารและสมาชิกของหน่วยงานได้ทราบความเคลื่อนไหวของการดำเนินงานว่าก้าวหน้าไปเพียงใด

7. B = Budgeting หมายถึง การจัดทำงบประมาณ การจัดทำบัญชี การใช้จ่ายเงิน การควบคุม และการตรวจสอบด้านการเงิน

จากแนวคิดของนักวิชาการทางการบริหารการจัดการที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าหน้าที่ในการบริหารหรือกระบวนการบริหาร เป็นเรื่องของการพิจารณาถึงภาระหน้าที่ของผู้นำกลุ่มงานต่างๆ ที่จะต้องปฏิบัติตนเป็นผู้บริหาร ที่จะสามารถทำงานได้อย่างมีระเบียบ สัมฤทธิ์ผลและมีประสิทธิภาพ หน้าที่ของการบริหารองค์การประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ คือ การวางแผน

การจัดองค์การ และการควบคุมบังคับบัญชา หรือนำเอาปัจจัยที่สำคัญและมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของขบวนการบริหารเข้ามาศึกษา

แนวคิดการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1. แนวคิดตามรัฐธรรมนูญปี 2550

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 มาตรา 49 กำหนดว่าบุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. 2550 : 15) และหมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 80(3) รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการศึกษาด้วยพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมจัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติกฎหมายเพื่อพัฒนาการเปลี่ยนแปลงของสังคม โลก รวมทั้งการปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนร่วมและยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. 2550 : 23) มาตรา 80(4) รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการศึกษาด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน ครอบครัว ผู้ปกครอง องค์กรทางศาสนาและเอกชน จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 80 (5) รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการศึกษาด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัย ในศิลปะวิทยาการแขนงต่าง ๆ และเผยแพร่ข้อมูลผลการศึกษา วิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนการศึกษาวิจัยจากรัฐ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. 2550 : 24)

2. แนวคิดตามนโยบายกระทรวงมหาดไทย

กระทรวงมหาดไทย ในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบในการกำกับดูแล ส่งเสริมสนับสนุน การบริหารการปกครองท้องถิ่น จึงได้จัดทำแนวนโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2545 – 2559 ขึ้นโดยได้จัดทำภายใต้กรอบแห่งบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งรวมทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 อีกทั้ง พ.ร.บ. ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภท โดยครอบคลุมภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการ บริหารและจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เป็น แนวทางในการจัดและพัฒนาศึกษาท้องถิ่นที่เหมาะสมกับศักยภาพตามความพร้อมและตรงตาม ความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ แต่ละแห่งให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และมีมาตรฐาน สามารถพัฒนาศักยภาพของคนของท้องถิ่นให้มีคุณภาพต่อไป

3. แนวคิดของการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2554 – 2559

3.1 วิสัยทัศน์

จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและศักยภาพคนในท้องถิ่นให้มีคุณลักษณะที่สามารถบูรณาการวิถีชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของสังคมและประเทศชาติ ตามหลักแห่งการปกครองตนเอง ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น

3.2 การจัดการจัดการศึกษาท้องถิ่น

3.2.1 การจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาความพร้อมแก่เด็ก ตั้งแต่แรกเกิดถึงก่อนการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญาเต็มตามศักยภาพและมีความพร้อมในการเข้ารับการศึกษาในระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.2.2 การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาและวางรากฐาน ชีวิต การเตรียมความพร้อมของเด็กทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ บุคลิกภาพ และสังคม ให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ความสามารถ ขั้นพื้นฐานรวมทั้งให้สามารถค้นพบความต้องการ ความสนใจ ความถนัดของตนเองด้านวิชาการ วิชาชีพ ความสามารถในการประกอบการงานอาชีพ และทักษะทางสังคม โดยให้ผู้เรียนมีความรู้ คู่คุณธรรม และมีความสำนึกในความเป็นไทย

3.2.3 การจัดการบริการให้ความรู้ด้านอาชีพ เป็นการจัดบริการและหรือส่งเสริม สนับสนุนพัฒนาความรู้ทักษะในการประกอบอาชีพแก่ประชาชน รวมทั้งการรวมกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพ เพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน

3.2.4 การจัดการส่งเสริมกีฬานันทนาการ และกิจกรรมเด็กเยาวชน เป็นการจัดและ ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานด้านการกีฬา นันทนาการกิจกรรมเด็กและเยาวชน แก่เด็กและเยาวชน ประชาชนทั่วไปอย่างหลากหลาย

3.2.5 การดำเนินงานด้านการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญา ท้องถิ่นเป็นการดำเนินงานด้านกิจกรรมส่งเสริม สนับสนุน อนุรักษ์ ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีต ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเฉพาะกิจกรรมที่เน้นเอกลักษณ์ความเป็นไทยของท้องถิ่น

3.3 วัตถุประสงค์การจัดการศึกษาท้องถิ่น

3.3.1 เพื่อให้เด็กปฐมวัย ได้รับการส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมทาง ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา ให้มีความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.3.2 เพื่อให้เด็กที่มีอายุในเกณฑ์การศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคนในเขตความรับผิดชอบ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้รับการบริการศึกษาขั้นพื้นฐานครบตามหลักสูตรอย่างเสมอภาคและ เท่าเทียมกัน

3.3.3 เพื่อพัฒนาการดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมาย วัตถุประสงค์เป็นไปตามมาตรฐานที่รัฐกำหนด และตรงตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น โดยมุ่งพัฒนาให้เกิดความสมดุลทั้งทางด้านปัญญา จิตใจ ร่างกาย สังคม ระดับความคิด ค่านิยม และพฤติกรรม ซึ่งเน้นวิธีการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มี ความหลากหลายและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.3.4 เพื่อให้การจัดการศึกษาของท้องถิ่น ดำเนินการตามความต้องการและคำนึงถึง การมีส่วนร่วมการสนับสนุนของบุคคล ครอบครัว ชุมชน เอกชน องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และประชาชนในท้องถิ่น ในการจัดการศึกษาทุกระดับตาม ศักยภาพและความสามารถของท้องถิ่น

3.3.5 เพื่อส่งเสริมให้เด็กเยาวชน และประชาชนในท้องถิ่นได้ออกกำลังกายและฝึกฝน กีฬาร่วมกิจกรรมนันทนาการ และกิจกรรมพัฒนาเยาวชน เพื่อพัฒนาให้เป็นคนที่มีคุณภาพ ทั้งด้าน สติปัญญา จิตใจและสังคม โดยมีความตระหนักในคุณค่าของการกีฬา นันทนาการ และปรับเปลี่ยน พฤติกรรมเด็ก เยาวชน ไปในแนวทางที่ถูกต้องใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

3.3.6 เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน ในการสร้างและพัฒนาอาชีพเพื่อ คุณภาพชีวิต โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ขาดโอกาสผู้พิการทุพพลภาพซึ่งเป็นการส่งเสริม สนับสนุนการ ประกอบอาชีพให้มีงานทำไม่เป็นภาระแก่สังคม

3.3.7 เพื่อบำรุงการศาสนา และอนุรักษ์ บำรุงรักษาศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ความเป็นไทย

4. แนวทางการดำเนินงานจัดการศึกษาท้องถิ่น

เนื่องจากนโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (พ.ศ. 2545 – 2559) เป็นการจัดทำภายใต้กรอบแห่งบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งรวมทั้ง พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ พ.ร.บ. เฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภท เพื่อให้ครอบคลุมภารกิจ ทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาภายใต้ความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึง สามารถนำนโยบายที่เหมาะสมกับศักยภาพความต้องการและความพร้อมไปปฏิบัติได้ โดยกระทรวงมหาดไทยได้เสนอแนะยุทธศาสตร์การนำแนวนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ดังนี้

4.1 แนวทางการดำเนินการจัดการศึกษา เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความแตกต่างกันทั้งในด้านความพร้อมและศักยภาพ เมื่อพิจารณาแนวทางการดำเนินงานรับผิดชอบ การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญฯ พ.ร.บ. การศึกษาฯ และ พ.ร.บ. กำหนดแผนฯ ท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้ 2 แนวทาง คือ

4.1.1 การดำเนินการจัดการศึกษาเอง โดยดำเนินการได้ 2 กรณี คือ

4.1.1.1 ดำเนินการจัดตั้งสถานศึกษาเองภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4.1.1.2 ดำเนินการรับถ่ายโอนภารกิจจัดการศึกษาที่รัฐบาลจะถ่ายโอน ภารกิจการศึกษาของรัฐให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้บริหารจัดการการศึกษา

สำหรับการดำเนินการทั้ง 2 กรณี องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องผ่านการ ประเมินความพร้อมที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด และกรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ผ่านเกณฑ์ การประเมิน กระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่ต้องดำเนินการช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนให้องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสามารถจัดการศึกษาได้ตามมาตรฐานที่กำหนด

4.1.2 การดำเนินการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมเป็นการดำเนินการ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของรัฐ โดยเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหาร จัดการส่งเสริม สนับสนุนงบประมาณ วัสดุครุภัณฑ์ อุปกรณ์ทางการศึกษา ทรัพยากรอื่น ๆ รวมทั้งการ เสนอแนะ และร่วมพัฒนาการศึกษา

4.2 การพิจารณาความพร้อมในการจัดการศึกษา พิจารณาจากลักษณะและการ แบ่งกลุ่มขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

4.2.1 ลักษณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4.2.1.1 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดการศึกษาอยู่แล้ว ดำเนินการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยเฉพาะการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานให้แก่ประชาชนในความรับผิดชอบของท้องถิ่นอย่างทั่วถึงตามความต้องการของประชาชน

4.2.1.2 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ยังไม่ได้จัดการศึกษา ดำเนินการจัดบริการทางการศึกษาแก่ประชาชนในความรับผิดชอบของท้องถิ่นให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พระราชบัญญัติกำหนดและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความเหมาะสม ความพร้อมและความต้องการของท้องถิ่น

ทั้งนี้ ภายใต้การประเมินความพร้อมตามเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด เป็นกฎกระทรวง

4.2.2 การแบ่งกลุ่มขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในการกำหนดกรอบภารกิจ การจัดการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม

4.2.2.1 กลุ่มความพร้อมสูง ควรดำเนินการกิจ

- 1) การศึกษาก่อนพื้นฐาน
- 2) การศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 3) การส่งเสริมอาชีพ/การศึกษานอกระบบ
- 4) กิจกรรมเด็ก เยาวชน การกีฬา นันทนาการ
- 5) บำรุงรักษาศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น

4.2.2.2 กลุ่มความพร้อมปานกลาง ควรดำเนินการกิจ

- 1) การศึกษาขั้นพื้นฐาน (การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา)
- 2) การส่งเสริมอาชีพ/การศึกษานอกระบบ
- 3) กิจกรรมเด็ก เยาวชน การกีฬา นันทนาการ
- 4) บำรุงรักษาศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น

4.2.2.3 กลุ่มความพร้อมต่ำ ควรดำเนินการกิจ

- 1) การส่งเสริมอาชีพ/การศึกษานอกระบบ
- 2) กิจกรรมเด็ก เยาวชน การกีฬา นันทนาการ
- 3) บำรุงรักษาศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 4) ร่วมในการจัดการศึกษาของรัฐ

4.3 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะจัดการศึกษาพิจารณาจาก

4.3.1 ความต้องการและข้อคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่น

4.3.2 ความคิดเห็นของสภาท้องถิ่น

4.3.3 ข้อมูล ข้อเท็จจริง (จำนวนโรงเรียน จำนวนเด็ก สภาพที่ตั้ง ฯลฯ)

4.3.4 ข้อคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษาที่จะโอน

4.3.5 ศักยภาพของท้องถิ่น (คน เงิน วัสดุ การจัดการ)

คน ได้แก่ ศักยภาพในการบริหารการศึกษาของนักบริหารการศึกษาของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และอัตรากำลังบุคลากรทางการศึกษาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

เงิน ได้แก่ รายได้ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่เพิ่มขึ้นจะเพิ่มขึ้น และ ได้รับอุดหนุนจากรัฐเพิ่มขึ้น ตลอดจนได้รับสนับสนุนองค์กรต่าง ๆ

พัสดุ ได้แก่ ความต้องการทางด้านวัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ ที่มีที่จะรับโอน ที่จะให้มี ให้เป็น ให้เกิด ที่จะขอสนับสนุน

การจัดการ ได้แก่ ศักยภาพของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ ความสนใจ ความสามารถ วิสัยทัศน์ ต่อการจัดการศึกษาและการจัดการโครงสร้างการบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4.4 การใช้แผนเป็นเครื่องมือในการพัฒนา เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาระดับความพร้อมและศักยภาพแล้วจะนำแนวนโยบายตามกรอบภารกิจซึ่งสอดคล้องกับระดับความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และ หรือแผนการปฏิบัติการการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยยึดหลักการดำเนินการ ดังนี้

4.4.1 กำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน ครอบคลุมภารกิจตามกฎหมาย ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายและพื้นที่อย่างทั่วถึง

4.4.2 ประชาชนมีส่วนร่วมกำหนดความต้องการ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการตามแผน และร่วมติดตามประเมินผลการดำเนินการตามแผน

4.4.3 ใช้แผนเป็นแนวทางในการบริหารกิจการ และสนองตอบปัญหาและความต้องการของประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม

4.4.4 การกำหนดกิจกรรมโครงการในแผน ต้องมุ่งหลักความเป็นไปได้และประโยชน์สูงสุดที่ประชาชนในท้องถิ่นจะได้รับ

4.5 การประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้อง โดยใช้สื่อและวิธีการทุกรูปแบบที่จะชี้แจงให้ประชาชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง องค์กรเอกชน ให้รู้จักและเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางและแผนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม เพื่อนำไปสู่ความร่วมมือจากทุกฝ่าย

4.6 การระดมทรัพยากรและความร่วมมือจากทุกฝ่าย สร้างความตระหนักในความเป็นส่วนหนึ่งของสังคมให้แก่กลไกทางสังคมทุกส่วนทั้งกลุ่มประชาชน ภาครัฐ และภาคเอกชน เพื่อให้มีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนาท้องถิ่นทุกรูปแบบ ทั้งการสนับสนุนกำลังกาย กำลังใจ กำลังทรัพย์ ตลอดจนความคิดเห็นหรือการติดตามตรวจสอบเพื่อให้กิจกรรมต่าง ๆ บังเกิดผลเป็นรูปธรรม

4.7 การเตรียมความพร้อมในการรับผิดชอบจัดการศึกษา โดยการปรับโครงสร้างการบริหารกิจกรรม การศาสนา และวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนสร้างองค์ความรู้ กรอบความคิด และพัฒนาเทคนิคการบริหารจัดการศึกษาให้บุคลากรของท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษาได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน ตลอดจนจัดระบบนิเทศประเมินผลการดำเนินงานอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

5. สภาพปัญหาการจัดการศึกษาท้องถิ่น

ภายใต้การถ่ายโอนภารกิจตามที่รัฐกำหนดถึงแม้ว่าท้องถิ่นมีภารกิจหน้าที่ต้องดำเนินงานจัดการศึกษาให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด แต่การที่หน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาอยู่เดิมไม่ได้กำหนดแนวทางการเตรียมความพร้อม และสร้างความรู้ความเข้าใจในรูปแบบแนวทางที่ถูกต้องชัดเจนในการบริหารจัดการศึกษาแก่ท้องถิ่น จึงเป็นปัญหาต่อการที่ท้องถิ่นจะรับผิดชอบจัดการศึกษาให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดได้โดยสมบูรณ์ และมีคุณภาพมาตรฐานตามที่สังคมและประเทศชาติพึงประสงค์โดยสามารถสรุปประเด็นปัญหาแต่ละระดับการศึกษาได้ คือ

5.1 การจัดการศึกษาปฐมวัย

5.1.1 กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดระดับเด็กในระดับการศึกษาปฐมวัย และกำหนดให้ถ่ายโอนศูนย์พัฒนาเด็กไปให้ท้องถิ่นรับผิดชอบ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2543 โดยขาดการวางแผนการถ่ายโอนภารกิจ แก่ท้องถิ่นที่ชัดเจนกระทรวงศึกษาธิการไม่ได้วางแผนร่วมกับกระทรวงมหาดไทยให้ชัดเจนว่า จะถ่ายโอนอะไรบ้าง รวมทั้งไม่สร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ท้องถิ่นให้เข้าใจภารกิจว่า จะบริหารจัดการการศึกษาอย่างไร

5.1.2 การถ่ายโอน กระทรวงศึกษาธิการถ่ายโอนภารกิจแต่ไม่ถ่ายโอนวัสดุอุปกรณ์ บุคลากร และงบประมาณทั้งระบบ โดยอ้างว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเดิมใช้ทรัพยากรของโรงเรียน ประถมศึกษาเดิม

5.1.3 หลักสูตรและการสอน ไม่เป็นระบบที่สอดคล้องกับหลักพัฒนาการตามความเหมาะสมของวัย

5.1.4 ครูผู้สอนส่วนใหญ่ขาดความเข้าใจเกี่ยวกับหลักจิตวิทยาพัฒนา สำหรับเด็ก ระดับการศึกษาปฐมวัย

แนวทางแก้ไข

1) กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงมหาดไทย ควรกำหนดรายละเอียดการถ่ายโอนและสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ท้องถิ่นกับรายละเอียดการถ่ายโอน และรูปแบบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กที่ถูกต้อง

2) จัดทำคู่มือครูเกี่ยวกับแนวทางเตรียมประสบการณ์แก่เด็กให้สอดคล้องกับหลักพัฒนาเด็ก

5.2 การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5.2.1 กระทรวงศึกษาธิการยังไม่ได้กำหนดกฎกระทรวงเกี่ยวกับถ่ายโอนการจัดการศึกษาแก่ท้องถิ่นที่เอื้อต่อการโอนภารกิจจัดการศึกษาให้แล้วเสร็จ (ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน 2547)

5.2.2 ผู้บริหารของท้องถิ่นขาดความชัดเจนเกี่ยวกับภารกิจและรายละเอียดการถ่ายโอนที่ชัดเจนจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง

5.2.3 บุคลากรที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาอยู่เดิมขาดความรู้ ความเข้าใจใน รูปแบบ แนวทางการบริหารการศึกษาท้องถิ่น จึงทำให้มีความกังวลต่อการโอนไปอยู่ในความรับผิดชอบของท้องถิ่น

แนวทางแก้ไข

1) รัฐต้องเร่งรัดการกำหนดกฎกระทรวงว่าด้วยการถ่ายโอนภารกิจการศึกษาที่เอื้อต่อการถ่ายโอนการศึกษาแก่ท้องถิ่นให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

2) สร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับรายละเอียดการถ่ายโอน และแนวทางการบริหารการจัดการศึกษาของท้องถิ่นกับผู้ที่เกี่ยวข้อง

3) สร้างความพร้อมแก่ท้องถิ่น ทั้งด้านการบริหาร การจัดสรรทรัพยากรและ ความรู้ความเข้าใจให้ท้องถิ่นมีศักยภาพที่จะรับการถ่ายโอนภารกิจการศึกษาได้อย่างสมบูรณ์

6. ด้านรูปแบบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรส่วนท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2548 : 48 – 49)

6.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งได้แก่ บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกจากชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้แต่งตั้งโดยกำหนดจำนวนตามความเหมาะสม โดยจะต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนกลุ่มองค์กรประชาคม ผู้แทนผู้ประกอบการ ผู้แทนผู้ดูแลเด็ก อย่างละไม่น้อยกว่า 1 คน โดยมีหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กทำหน้าที่เลขานุการและคณะกรรมการโดยตำแหน่ง

6.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบริหารจัดการโดยคณะกรรมการบริหารศูนย์ มีนายกเทศมนตรี/นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือผู้ที่นายกเทศมนตรี/นายกองค์การบริหาร ส่วนตำบล มอบหมาย เป็นประธาน ยกเว้นศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด/มัสยิดที่รับถ่ายโอนจากกรมการศาสนาให้เจ้าอาวาส/โต๊ะอิหม่าม หรือผู้ที่เจ้าอาวาส/โต๊ะอิหม่าม มอบหมายเป็นประธาน

6.3 การบริหารงบประมาณและการบริหารงานบุคคล เป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะต้องปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย และมาตรฐานทั่วไปหรือหลักเกณฑ์ที่ออกตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และมาตรฐานด้านบุคลากรและการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

6.4 ให้คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่ประเมินผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร และผู้ทำความสะอาด ในด้านความรู้ ความสามารถให้เป็นไปตามมาตรฐานด้านบุคลากรและการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกำหนด และเสนอผลการประเมินให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบการพิจารณาต่อสัญญาต่อไป

7. การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 ซึ่งออกตามความในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติอำนาจและหน้าที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภทรับผิดชอบการจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในพื้นที่ ซึ่งรวมถึงการจัดการศึกษาด้วยและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บททางการศึกษาก็ได้บัญญัติไว้ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาระดับใดก็ได้ ตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ ประกอบกับแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดให้การศึกษาปฐมวัยหรือก่อนประถมศึกษาเป็นหน้าที่ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดทำ โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อเป็นการกระจายโอกาสให้ประชาชนผู้ปกครองได้รับบริการ เพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กปฐมวัยอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ จึงควรกำหนดแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เป็นไปตามนโยบายและวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

7.1 นโยบาย

จัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (อายุ 3 – 5 ปี) ด้วยความร่วมมือของชุมชนเพื่อกระจายโอกาสการเตรียมความพร้อม และพัฒนาเด็กทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาอย่างเหมาะสมตามวัย และเต็มตามศักยภาพ ตลอดจนเพื่อแบ่งเบาภาระของผู้ปกครอง และเป็นพื้นฐานของการศึกษาในระดับ ที่สูงขึ้นต่อไป

7.2 เป้าหมาย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบในการบริหาร และจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีคุณภาพตามหลักวิชาการระเบียบที่เกี่ยวข้องและด้วยความร่วมมือของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ

7.3 วัตถุประสงค์

7.3.1 เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กได้รับการดูแลที่ถูกต้องเหมาะสม และได้รับการฝึกฝนพัฒนาตามวัยและเต็มตามศักยภาพ

7.3.2 เพื่อพัฒนาความพร้อมของเด็กในทุก ๆ ด้านแบบองค์รวมตามหลักจิตวิทยา พัฒนาการและหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

7.3.3 เพื่อกระตุ้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัด และพัฒนาความพร้อมของเด็กก่อนเข้าเรียนระดับประถมศึกษา ตลอดจนส่งเสริมให้ครอบครัวเป็นฐานในการเลี้ยงดู และพัฒนาเด็กได้อย่างถูกวิธี

7.3.4 เพื่อส่งเสริม สนับสนุนความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับชุมชนให้สามารถร่วมกันวางแผน และดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายได้

7.3.5 เพื่อแบ่งเบาภาระการอบรมเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครองที่มีรายได้น้อยให้สามารถออกไปประกอบอาชีพได้โดยสะดวก และเป็นการกระจายโอกาสในการพัฒนาความพร้อมสำหรับเด็กทุกคนให้ได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึง

7.3.6 เพื่อให้การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปอย่างเหมาะสมและมีคุณภาพ

7.4 การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

กรณี องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประสงค์จะจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีสถานที่อาคารและดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

7.4.1 สำรวจความต้องการของชุมชน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการสำรวจความต้องการของชุมชนในประเด็นดังต่อไปนี้

7.4.1.1 ความต้องการให้จัดตั้งศูนย์

7.4.1.2 ความต้องการส่งเด็กเข้าเรียน ควรมีเด็กที่รับบริการอายุ

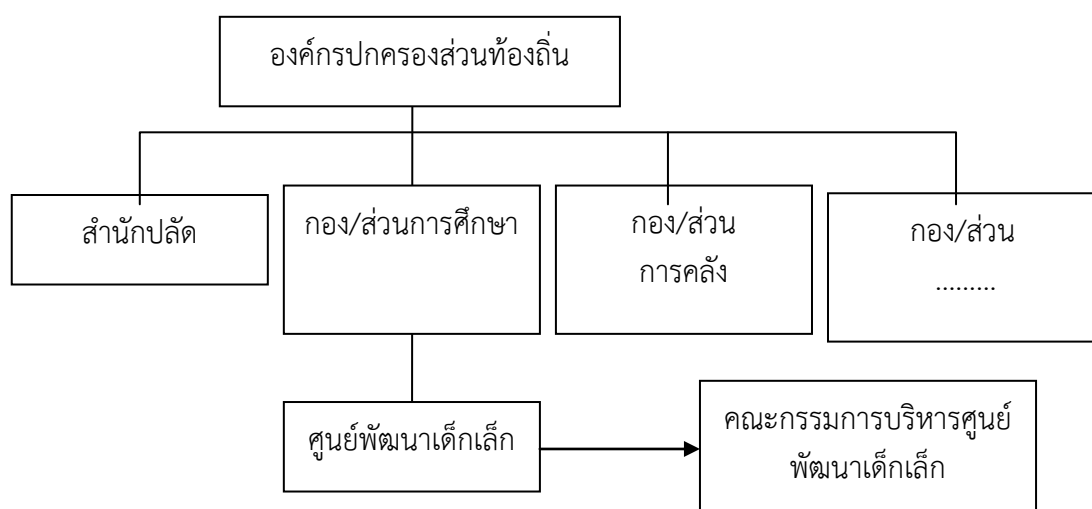
3 – 5 ปี ไม่น้อยกว่า 20 คนขึ้นไป

7.4.1.3 ความต้องการให้ศูนย์จัดบริการ

ฯลฯ

7.4.2 รูปแบบการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ภาพประกอบ 2 โครงสร้างบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล
ที่มา : กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2548 : 69)

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณามอบหมายให้ผู้ดำรงตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาหรือพนักงานจ้างที่มีคุณสมบัติเพื่อแต่งตั้งเป็นหัวหน้าศูนย์และแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยมีหัวหน้ารับผิดชอบการดำเนินงานภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

7.4.3 จัดทำแผนดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและขออนุมัติขอความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น ให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อนำเข้าสู่แผนพัฒนาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และจัดทำบัญชีเพื่อขอรับความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่นต่อไป

7.4.4 จัดทำโครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำโครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อเสนอขอรับงบประมาณในการดำเนินการจากผู้มีอำนาจอนุมัติ

7.4.5 จัดทำระเบียบข้อบังคับขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ว่าด้วยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำระเบียบ หรือข้อบังคับขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ว่าด้วยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

7.4.6 จัดทำประกาศจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำประกาศจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประกาศให้สาธารณชนทราบ (ตัวอย่างประกาศปรากฏในภาคผนวก)

7.4.7 การยุบ/ยกเลิก หรือรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

เมื่อจำนวนเด็กเล็กที่รับบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอต่อการจัดชั้นเรียนและกิจกรรมการเรียน หรือกรณีที่ต้องครุปกครองส่วนท้องถิ่นประสงค์จะรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตั้งแต่ 2 แห่งขึ้นไปเป็นแห่งเดียวกัน ให้คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นผู้พิจารณาเสนอต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้พิจารณายุบเลิกหรือรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้น ตามความจำเป็น และเหมาะสม โดยผ่านความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น และเมื่อองค์กรส่วนท้องถิ่นจัดทำประกาศยุบเลิก หรือรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแล้ว ให้รายงานจังหวัดและกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ

8. มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2547 : 2) ได้เล็งเห็นความสำคัญในการจัดทำมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถดำเนินงานเพื่อพัฒนาเด็กได้อย่างมีคุณภาพ และเหมาะสม ซึ่งจะเป็นแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต่อไป สำหรับมาตรฐานดังกล่าว ได้รวบรวม และจัดทำขึ้น จำแนกออกเป็นมาตรฐานการดำเนินงาน 4 ด้าน ตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาเป็นกรอบแนวคิดหลักในการวิจัย ดังนี้

8.1 มาตรฐานด้านบุคลากร และการบริหารจัดการ

บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ นายกฯ และปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนบุคลากรซึ่งทำหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อาทิ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็กผู้ประกอบอาหารและผู้ทำความสะอาด เป็นต้น โดยบุคลากรที่เกี่ยวข้องจะต้องมีคุณสมบัติ บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการบริหารจัดการเพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินงานให้การศึกษาและพัฒนาการสำหรับเด็กได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการด้วยความเหมาะสม และเป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่น ดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2547 : 3)

8.1.1 ด้านคุณสมบัติ

8.1.1.1 ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ นายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดเทศบาล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล รวมถึงผู้บริหารการศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนัก ผู้อำนวยการกอง หัวหน้ากองการศึกษา ควรมีคุณสมบัติที่สำคัญ ดังนี้

1) มีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญในการดำเนินงานด้านการให้การศึกษา และพัฒนาการเด็กเล็ก

2) มีนโยบายแผนและงบประมาณเพื่อการดำเนินงานที่ชัดเจนในการในการส่งเสริม และสนับสนุนการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กให้มีคุณภาพ

8.1.1.2 บุคลากรซึ่งทำหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร และผู้ทำความสะอาด ควรมีคุณสมบัติที่สำคัญดังนี้

1) หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีสถานภาพเป็นพนักงานส่วนท้องถิ่นหรือพนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรฐานทั่วไป หรือหลักเกณฑ์เกี่ยวกับพนักงานส่วนท้องถิ่นหรือพนักงานจ้างที่ออกตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มีคุณสมบัติดังนี้

(1) มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษาขึ้นไปสาขาวิชาเอกอนุบาลหรือปฐมวัย หรือปริญญาอื่น ๆ ที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นรับรอง และมีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี

(2) มีคุณสมบัติทั่วไป และคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งตามมาตรฐานทั่วไปที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด

(3) มีความรู้เรื่องโภชนาการ และอาหารเป็นอย่างดี

(4) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี

(5) ไม่มีประวัติการกระทำความผิดต่อเด็ก หรือละเมิดสิทธิเด็ก

(6) ไม่เป็นผู้เคยรับโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ความผิดลหุโทษ หรือความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท

(7) แพทย์ให้การรับรองว่ามีสุขภาพจิตดี สุขภาพแข็งแรง ไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง ไม่เป็นผู้วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ และไม่เป็นผู้ติดยาเสพติด

2) ผู้ดูแลเด็ก มีวุฒิการศึกษาตามที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด มีสถานภาพเป็นพนักงานส่วนท้องถิ่นหรือพนักงานจ้างตามมาตรฐานทั่วไป หรือหลักเกณฑ์เกี่ยวกับพนักงานจ้างที่ออกตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และควรมีคุณสมบัติดังนี้

(1) มีคุณสมบัติทั่วไป และคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งตามมาตรฐานทั่วไปที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด

(2) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือบกพร่องในศีลธรรม อันดี

(3) ไม่มีประวัติการกระทำความผิดต่อเด็ก หรือละเมิดสิทธิเด็ก

(4) ไม่เป็นผู้เคยรับโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ความผิดลหุโทษ หรือความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท

(5) แพทย์ให้การรับรองว่ามีสุขภาพจิตดี สุขภาพแข็งแรง ไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง ไม่เป็นผู้วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ และไม่เป็นผู้ติดยาเสพติด

(6) มีระดับวุฒิภาวะ และบุคลิกลักษณะเหมาะสม ทั้งด้านจิตใจอารมณ์ สังคม มีความตั้งใจปฏิบัติงานด้วยความรัก ความอ่อนโยน เอื้อต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลเด็กเล็กอย่างเหมาะสม

(7) เป็นบุคคลที่มีความรักเด็ก มีอุปนิสัยสุ่มเยือกเย็น และมีความขยันอดทน

(8) มีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี

3) ผู้ประกอบอาหาร มีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและควร มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับกับผู้ดูแลเด็ก ยกเว้นวุฒิการศึกษา ควรจบการศึกษาไม่ต่ำกว่าภาคบังคับ และควรเป็นผู้มีความรู้เรื่องโภชนาการ และอาหารเป็นอย่างดี

4) ผู้ทำความสะอาด มีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและควรมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับกับผู้ดูแลเด็ก ยกเว้นวุฒิการศึกษา ควรจบการศึกษาไม่ต่ำกว่าภาคบังคับ

8.1.2 ด้านบทบาทหน้าที่

8.1.2.1 ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

- 1) สำรวจความต้องการของชุมชน ในการจัดตั้ง และดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 2) กำหนดโครงสร้างการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามความพร้อมด้านทรัพยากรบุคคล สถานที่ และฐานะการคลังของแต่ละท้องถิ่น
- 3) จัดทำแผนงานโครงการ และงบประมาณในการจัดตั้ง และสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมทั้งจัดทำยุติขอความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น
- 4) จัดทำประกาศจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 5) จัดทำระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 6) กำหนดแผนปฏิบัติการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง
- 7) ควบคุม กำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพและถูกต้องตามหลักวิชาการ

8.1.2.2 หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบดูแลบุคลากร และการดำเนินงานภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เป็นไปตามนโยบาย และแผนงานที่วางไว้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ และด้วยความเรียบร้อย เกิดประโยชน์ต่อเด็กมากที่สุด

8.1.2.3 ผู้ดูแลเด็ก ควรมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

- 1) ปฏิบัติหน้าที่ตามกิจวัตรของเด็กเพื่อให้เด็กมีความเจริญเติบโตมีพัฒนาการทุกด้านตามวัย
- 2) ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในลักษณะบูรณาการเชิงสร้างสรรค์ กล่าวคือให้เด็กได้พัฒนาจิตใจ อารมณ์ สังคม และจริยธรรมไปพร้อมๆ กัน โดยให้โอกาสเด็กเรียนรู้จากสิ่งของ และผู้คนที่อยู่รอบข้าง ซึ่งเด็กจะเรียนรู้โดยประสาทสัมผัสทั้งห้า การเคลื่อนไหวการเล่น การลงมือกระทำ ดังนั้น ผู้ดูแลเด็ก จะต้องส่งเสริมให้โอกาสเด็กได้พัฒนาอย่างเต็มที่ พร้อมทั้งการปฏิสัมพันธ์กับเด็กด้วยคำพูด และกิริยาท่าทางที่นุ่มนวล อ่อนโยน แสดงความรักความอบอุ่นต่อเด็ก
- 3) สังเกต และบันทึกความเจริญเติบโต พฤติกรรม พัฒนาการต่างๆ ของเด็ก เพื่อจะได้เห็นความเปลี่ยนแปลงทั้งปกติ และผิดปกติที่เกิดขึ้นกับเด็ก ซึ่งจะนำไปสู่การค้นหา สาเหตุ และวิธีการแก้ไขได้ทันท่วงที
- 4) จัดสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ เหมาะสมในการพัฒนาเด็กทุกด้านทั้งภายในอาคารและภายนอกอาคารให้สะอาด มีความปลอดภัย และเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก
- 5) ประสานสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับพ่อแม่ผู้ปกครอง และสมาชิกในครอบครัว ตลอดจนเป็นสื่อกลางในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ ผู้ปกครองและสมาชิกในครอบครัว เพื่อทราบถึงพฤติกรรม พัฒนาการการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง
- 6) มีการพัฒนาตนเองในทางวิชาการ และอาชีพ ใฝ่หาความรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ มีการพัฒนาด้านความรู้ทางวิชาการ และทักษะอาชีพอย่างต่อเนื่อง เช่น การศึกษาหาความรู้ การเข้ารับการอบรมเพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอ การติดตามความเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ และเทคโนโลยี โดยอาศัยสื่อที่หลากหลาย รวมทั้งการรวมกลุ่มแลกเปลี่ยนประสบการณ์การศึกษาดูงานศูนย์พัฒนาเด็ก

เล็กที่มีคุณภาพ การเข้าร่วมเป็นสมาชิกและการจัดตั้งชมรมเครือข่าย สำหรับผู้ดูแลเด็ก ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์โดยตรงแก่ผู้ดูแลเด็ก

7) รู้จักใช้ประโยชน์จากแหล่งข้อมูล ความรู้ และเครือข่ายการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ จากหน่วยงานภาครัฐ องค์กรเอกชน และแหล่งข้อมูลต่างๆ ในชุมชน ดังนี้

(1) หน่วยงานภาครัฐ เช่น กระทรวงมหาดไทย (กรมการพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ) กระทรวงแรงงาน (กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน) กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยราชภัฏ) กระทรวงสาธารณสุข (กรมอนามัยกรมสุขภาพจิต) กระทรวงวัฒนธรรม (กรมการศาสนา) กระทรวงกลาโหม (กองทัพเรือ) เป็นต้น

(2) องค์กรเอกชน สมาชิกรวมและมูลนิธิต่าง ๆ เช่น สมาคม วาย ดับเบิลยู ซี เอ มูลนิธิเด็กอ่อนในสลัมในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก มูลนิธิช่วยเหลือเด็กยากจน ซี ซี เอฟ ในประเทศไทยสภาองค์กรพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ (สอद्य.) องค์การยูนิเซฟ เซฟเดอะчилเดรน ยู เอส เอ สภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชินูปถัมภ์ สหทัยมูลนิธิ มูลนิธิดวงประทีป เป็นต้น

(3) แหล่งข้อมูลความรู้ในชุมชน เช่น สถานีอนามัย โรงพยาบาล สถานรับเลี้ยงเด็กในนิคมต่าง ๆ สำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัด (กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ) ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน (สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่าง ๆ โรงเรียนประถมศึกษาในชุมชน ศูนย์สื่อประจำหมู่บ้านของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์บริการสาธารณสุข ศูนย์สงเคราะห์เด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในชุมชน (กรุงเทพมหานคร) ข้าราชการครู หรือข้าราชการอื่น ๆ ซึ่งเป็นผู้ทรงความรู้หรือที่เกษียณอายุแล้ว เป็นต้น

8.1.2.4 ผู้ประกอบอาหาร ควรมีบทบาทหน้าที่ในการประกอบอาหารให้ถูกสุขลักษณะอนามัย และโภชนาการสำหรับเด็กปฐมวัย รวมทั้งการแต่งกายสะอาดเรียบร้อยการจัดสถานที่เตรียมและปรุงอาหาร จัดเครื่องสุขภัณฑ์เครื่องครัวสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อยและมีการจัดการถูกสุขลักษณะ

8.1.2.5 ผู้ทำความสะอาด ควรมีบทบาทหน้าที่ในการทำความสะอาด ดูแลรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย ทั้งภายใน และภายนอกอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

8.1.2.6 แนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะต้องคำนึงถึงขอบข่ายของสายการบังคับบัญชาและระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 ที่กำหนดให้สถานศึกษาต้องบริหารจัดการให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด โดยจะต้องจัดให้มีการประเมินตนเองทุกปี เพื่อตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนั้น เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถให้การดูแล และพัฒนาจัดการศูนย์ฯ ให้ครอบคลุมลักษณะงาน ต่อไปนี้

- 1) งานบุคลากรและการบริหารจัดการ
- 2) งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม
- 3) งานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร
- 4) งานการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน

ทั้งนี้ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดให้มีผู้รับผิดชอบงานดังกล่าว โดยแบ่งและมอบหมายงานตามความถนัด ความสามารถ และลักษณะของงานที่ต้องดำเนินการ ทั้ง 4 งาน อย่างไรก็ตาม ในการจัดแบ่งงานดังกล่าวควรคำนึงถึงความพร้อม และศักยภาพของแต่ละศูนย์ฯ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กอาจรวมลักษณะงานวิชาการ และงานกิจการนักเรียน เป็นงานกลุ่มเดียวกัน และ/หรือรวมลักษณะงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม กับงานธุรการ การเงิน พัสดุ เป็นกลุ่มงานเดียวกัน เป็นต้น

โดยสรุป มาตรฐานด้านบุคลากรเป็นการกำหนดคุณสมบัติของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามความต้องการของผู้ที่มีความเกี่ยวข้องต่าง ๆ ในการตัดสินใจคัดเลือกครูที่มีคุณภาพ มีความรู้ความเข้าใจในการดูแลเด็กเล็ก การบริหารงานบุคคลและการบริหารจัดการ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม

8.2 มาตรฐานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย

มาตรฐานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีองค์ประกอบ ดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2547 : 5-6)

8.2.1 ด้านอาคารสถานที่

8.2.1.1 ที่ตั้ง

สถานที่ตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรอยู่ในพื้นที่ซึ่งมีขนาดเหมาะสม และต้องไม่อยู่ในพื้นที่ ซึ่งอาจเสี่ยงต่ออันตราย หากไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ต้องมีมาตรการป้องกันภาวะอุบัติเหตุต่าง ๆ ตามมาตรฐานความจำเป็น และเหมาะสม

8.2.1.2 จำนวนชั้นของอาคาร

ตัวอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีจำนวนชั้นไม่เกิน 2 ชั้น นับจากพื้น หากสูงกว่า 2 ชั้น ต้องมีมาตรการป้องกันอัคคีภัย และอุบัติเหตุต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นตามความเหมาะสม ความสูงของตัวห้อง ไม่ควรน้อยกว่า 2.40 เมตร นับจากพื้นถึงเพดาน

8.2.1.3 ทางเข้า – ออก และประตูหน้าต่าง

ทางเข้า – ออก และประตูหน้าต่างต้องมีความเหมาะสม สามารถเคลื่อนย้ายเด็กออกจากตัวอาคารได้สะดวก หากเกิดอุบัติเหตุหรือเหตุร้ายแรงใด ๆ ขึ้น โดยอย่างน้อยต้องมีทางเข้า – ออก 2 ทาง และแต่ละทางนั้น ควรมีความกว้างประมาณ 80 เซนติเมตร

8.2.1.4 ประตู – หน้าต่าง

ประตู – หน้าต่างต้องมีความแข็งแรง อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี มีขนาดและจำนวนเหมาะสมกับขนาดพื้นที่ของห้อง และความสูงของหน้าต่าง ควรอยู่ที่ประมาณ 80.00 เซนติเมตร นับจากพื้นให้เด็กมองเห็นสิ่งแวดล้อมได้กว้างและชัดเจน นอกจากนี้ บริเวณประตู – หน้าต่าง ไม่ควรมีสสิ่งกีดขวางใด ๆ มาปิดกั้นช่องทางลม และแสงสว่าง

8.2.1.5 พื้นที่ใช้สอย

พื้นที่ใช้สอยต้องจัดให้มีบริเวณพื้นที่ในอาคารที่สะอาด ปลอดภัย และเพียงพอ เหมาะสมกับการปฏิบัติกิจกรรมของเด็ก เช่น การเล่น การเรียนรู้ การรับประทานอาหาร และการนอน โดยแยกเป็นสัดส่วนจากห้องประกอบอาหาร ห้องส้วม และที่พักของเด็กป่วย โดยเฉลี่ยประมาณ 2.00 ตารางเมตร ต่อเด็ก 1 คน นอกจากนี้พื้นที่สำหรับจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กอาจจัดแยกเป็นห้องเฉพาะ หรือจัดรวมเป็นห้องเอนกประสงค์ที่ใช้สำหรับจัดกิจกรรมที่หลากหลาย โดยใช้พื้นที่เดียวกันแต่ต่างเวลา และอาจปรับเปลี่ยนวัสดุอุปกรณ์ หรือย้ายเครื่องเรือนตามความเหมาะสม และข้อจำกัดของพื้นที่ ดังนี้

1) บริเวณพื้นที่สำหรับการนอน ต้องคำนึงถึงความสะดวกเป็นหลัก อากาศถ่ายเทได้สะดวก และอุปกรณ์เครื่องใช้เหมาะสมกับจำนวนเด็ก มีพื้นที่เฉลี่ยประมาณ 2.00 ตารางเมตร ต่อเด็ก 1 คน โดยมีแนวทางในการจัดดำเนินการ ดังนี้

(1) จัดให้มีการระบายอากาศที่ดี ปลอดภัย ไม่มีเสียงรบกวน และแสงสว่างไม่จ้าเกินไป

(2) อุปกรณ์เครื่องนอนต่าง ๆ มีความสะอาด โดยนำไปปิดฝุ่น ตากแดดอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง

(3) จัดแยกเครื่องนอน หมอน ผ้าห่ม สำหรับเด็กแต่ละคน โดยเขียนหรือปักชื่อไว้ ไม่ใช้ร่วมกัน เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรค

(4) หมั่นตรวจตราดูแลไม่ให้มีสัตว์ หรือแมลงต่าง ๆ มารบกวน ในบริเวณพื้นที่สำหรับการนอน

2) บริเวณพื้นที่สำหรับการเล่นและพัฒนาเด็ก ควรออกแบบให้มีพื้นที่สำหรับการเรียนรู้รวมกลุ่มและแยกกลุ่มย่อยในกิจกรรมการเรียนรู้สาระ การเรียนรู้สร้างสรรค์หรือ การอ่านหนังสือ เล่นต่อแท่งไม้ที่ต้องการมุมเงียบ และมีพื้นที่สำหรับการเล่นที่โล่งหรือเปียกต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นหลัก โดยมีวัสดุประสงค์ที่ป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ และมีอุปกรณ์หรือเครื่องเล่นที่ส่งเสริมพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็ก

3) บริเวณพื้นที่รับประทานอาหาร ต้องคำนึงถึงความสะดวกเป็นหลัก มีอากาศถ่ายเทได้โดยสะดวก มีแสงสว่างพอเหมาะ มีอุปกรณ์เครื่องใช้ที่เพียงพอ และเหมาะสมกับจำนวนเด็ก และควรจัดให้มีวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้มีขนาดเหมาะสมกับตัวเด็ก มีสภาพแข็งแรง และใช้งานได้ดี

4) บริเวณที่พักเด็กป่วย ต้องแยกเป็นสัดส่วน มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาล ตู้ยา เครื่องเวชภัณฑ์ที่จำเป็น และเด็กต้องอยู่ในสายตาของผู้ดูแลตลอดเวลา กรณีไม่สามารถจัดห้องพักเด็กป่วยการเฉพาะได้ ต้องจัดให้มีที่พักเด็กป่วยแยกเป็นสัดส่วนตามความเหมาะสม

5) บริเวณสถานที่ประกอบอาหารหรือห้องครัว ต้องแยกห่างจากบริเวณพื้นที่สำหรับเด็กพอสมควร และมีเครื่องใช้ที่จำเป็นรวมทั้งที่ล้าง และเก็บภาชนะ เครื่องใช้ต่าง ๆ ที่ถูกสุขลักษณะ โดยเน้นเรื่องความสะดวก และความปลอดภัยเป็นหลัก

6) บริเวณพื้นที่สำหรับใช้ทำความสะอาดตัวเด็ก ต้องจัดให้มีบริเวณที่ใช้สำหรับทำความสะอาดตัวเด็ก และมีอุปกรณ์ที่จำเป็นตามสมควร อย่างน้อยต้องมีที่ล้างมือและแปรงสีฟัน ในขนาดและระดับความสูงที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย ในกรณีที่มีห้องอาบน้ำ จะต้องมีความสะอาด มีแสงสว่าง มีอากาศถ่ายเทได้โดยสะดวก และพื้นไม่ลื่น

7) ห้องส้วมสำหรับเด็ก ต้องจัดให้มีห้องส้วมสำหรับเด็ก โดยเฉลี่ย 1 แห่ง ต่อเด็ก 10 – 12 คน โถส้วมมีขนาดเหมาะสมกับตัวเด็ก โดยมีฐานส้วมที่เด็กสามารถก้าวขึ้นได้ง่ายมีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้สะดวกและพื้นที่ลื่น หากมีประตูจะต้องไม่ใส่กลอน หรือ กุญแจ และมีส่วนสูงที่สามารถมองเห็นเด็กได้จากภายนอก และไม่ควรไกลจากห้องพัฒนาเด็ก หากห้องส้วมอยู่ภายนอกอาคาร จะต้องไม่ตั้งอยู่ในที่ลับตาคน กรณีที่ไม่สามารถทำห้องส้วมสำหรับเด็กเป็นการเฉพาะได้ อาจดัดแปลงห้องส้วมที่มีอยู่แล้วให้เหมาะสม และปลอดภัยสำหรับเด็ก

8) ห้องเอนกประสงค์ สำหรับใช้จัดกิจกรรมพัฒนาเด็ก การรับประทานอาหาร หรือการนอน คำนึงถึงความสะดวก และการจัดพื้นที่ใช้สอยให้เหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรม หากเป็นอาคารชั้นเดียว ต้องมีฝ้าใต้หลังคา หากเป็นอาคารที่มีมากกว่า 1 ชั้น ควรจัดให้ชั้นบนสุดมีฝ้าใต้หลังคา โดยมีความสูงจากพื้นถึงเพดานไม่น้อยกว่า 2.40 เมตร แต่กรณีที่มีความสูงเกินกว่า 2.40 เมตร อาจไม่มีฝ้าใต้เพดานก็ได้

9) บริเวณพื้นที่เก็บสิ่งปฏิกูล จะต้องมียุ้งที่เก็บสิ่งปฏิกูลทั้งภายในและภายนอกตัวอาคาร โดยมีจำนวนและขนาดเพียงพอ ถูกสุขลักษณะ และมีการกำจัดสิ่งปฏิกูลทุกวัน

10) บันได ควรมีความกว้างแต่ละช่วง ไม่น้อยกว่า 1.00 เมตร ลูกตั้งของบันได สูงไม่เกิน 17.50 เซนติเมตร ลูกนอนกว้างไม่น้อยกว่า 20.00 เซนติเมตร บันไดทุกชั้นมีราว และลูกกรงไม่น้อยกว่า 90.00 เซนติเมตร มีราวเตี้ย เหมาะสำหรับเด็กได้เกาะขึ้นบันได และระยะห่างของลูกกรง ต้องไม่เกิน 17.00 เซนติเมตร เครื่องใช้เฟอร์นิเจอร์ควรมีระดับความสูง และขนาดที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย ให้เด็กสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้อย่างสม่ำเสมอด้วยตนเองโดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นสำคัญ

8.2.2 ด้านสิ่งแวดล้อม

8.2.2.1 ภายในอาคาร

1) แสงสว่าง

ควรเป็นแสงสว่างจากธรรมชาติ สม่ำเสมอทั่วทั้งห้อง เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็ก เช่น มีแสงสว่างเพียงพอ ในการอ่านหนังสือ ได้อย่างสบายตา เป็นต้น ไม่ควรให้เด็กอยู่ในห้องที่ใช้แสงสว่างจากไฟฟ้าต่อเนื่องนานกว่า 2 – 3 ชั่วโมง เพราะจะทำให้เกิดภาวะเครียดและมีผลถึงฮอร์โมนการเติบโตของเด็ก (วรารักษ์ รักวิชัย. 2548 : 32 ; อ้างอิงมาจาก Lieberman. 1991 : 137)

2) เสียง

เสียงต้องอยู่ในระดับที่ไม่ดังเกินไป (ระหว่าง 60 - 80 เดซิเบล) อาคารควรจะต้องอยู่ในบริเวณที่มีระดับเสียงเหมาะสม

3) อากาศถ่ายเท

ควรมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก โดยมีพื้นที่ของหน้าต่าง ประตู และช่องลม รวมกันแล้วไม่น้อยกว่า ร้อยละ 20 ของพื้นที่ห้อง กรณีที่เป็นห้องกระจกหรืออยู่ในบริเวณโรงงานที่มีมลพิษ ต้องติดเครื่องฟอกอากาศ และมีเครื่องปรับอากาศอย่างเหมาะสม สำหรับบริเวณที่มีเด็กอยู่ต้องเป็นเขตปลอดบุหรี่ สำหรับที่มีเด็กอยู่ต้องเป็นเขตปลอดบุหรี่

8.2.2.2 ภายนอกอาคาร

1) รั้ว

ควรมีรั้วกันบริเวณให้เป็นสัดส่วน เพื่อความปลอดภัยของเด็ก และควรมีทาง เข้า – ออก ไม่น้อยกว่า 2 ทาง กรณีมีทางเดียวต้องมีความกว้างไม่น้อยกว่า 2.00 เมตร

2) สภาพแวดล้อมและมลภาวะ

ควรมีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ และควรตั้งอยู่ห่างจากแหล่งอบายมุข ฝุ่นละออง กลิ่น หรือเสียงที่รบกวน มีการจัดระบบสุขาภิบาล การระบายน้ำ การระบายอากาศ และการจัดเก็บสิ่งปฏิกูลให้เหมาะสม ไม่ปล่อยให้เป็นแหล่งเพาะ หรือแพร่เชื้อโรค โดยเฉพาะควรกำจัดสิ่งปฏิกูลทุกวัน

3) มีพื้นที่เล่นกลางแจ้ง

ต้องมีพื้นที่เล่นกลางแจ้ง เฉลี่ยไม่น้อยกว่า 2.00 ตารางเมตร ต่อจำนวนเด็ก 1 คน โดยจัดให้มีเครื่องเล่นกลางแจ้งที่ปลอดภัย และมีพอสสมควรกับจำนวนเด็ก ในกรณีที่ไม่สามารถจัดให้มีที่เล่นกลางแจ้ง เป็นการเฉพาะ หรือในสถานที่อื่น ๆ ได้ ก็ควรปรับใช้ในบริเวณที่ร่ม แทน โดยมีพื้นที่ตามเกณฑ์กำหนดหรืออาจจะจัดกิจกรรมกลางแจ้งสำหรับเด็กในสถานที่ อื่น ๆ ที่เหมาะสม เช่น ในบริเวณ หรือในสวนสาธารณะ เป็นต้น โดยต้องให้เด็กปฐมวัยมีกิจกรรมกลางแจ้งอย่างน้อย 1 ชั่วโมง ในแต่ละวัน (วรภรณ์ รักวิจัย. 2548 : 32 ; อ้างอิงมาจาก Lieberman. 1991 : 138)

4) ระเบียง

ต้องมีความกว้างของระเบียงไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร และหากมีที่นั่งตามระเบียงด้วยต้องกว้างไม่น้อยกว่า 1.75 เมตร ของระเบียงต้องสูงจากที่นั่งไม่น้อยกว่า 70.00 เซนติเมตร นอกจากนี้ควรสภาพความคงทน แข็งแรง และสภาพการใช้งานปลอดภัยสำหรับเด็ก

8.2.2.3 ด้านความปลอดภัย

1) มาตรการป้องกันความปลอดภัย

- (1) ติดตั้งระบบและอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัย หรือเครื่องตัดไฟภายในอาคาร
- (2) ติดตั้งเครื่องดับเพลิงอย่างน้อย 1 เครื่อง ในแต่ละชั้นของอาคาร
- (3) ติดตั้งปลั๊กไฟให้สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร ถ้าติดตั้งต่ำกว่าที่กำหนด จะต้องมียาปิดครอบ เพื่อป้องกันมิให้เด็กเล่นได้ และควรหลีกเลี่ยงการใช้สายไฟต่อพ่วง
- (4) หลีกเลี่ยงเครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งทำด้วยวัสดุที่แตกหักง่าย หรือแหลมคม หากเป็นไม้ ต้องไม่เสี้ยนไม้ หรือแหลมคม
- (5) จัดให้มีตู้เก็บยา และเครื่องเวชภัณฑ์สำหรับการปฐมพยาบาลวางไว้อยู่สูง สะดวกต่อการหยิบใช้ และเก็บไว้ในที่ปลอดภัยให้พ้นมือเด็ก
- (6) ใช้วัสดุกันลื่น ในบริเวณห้องน้ำ – ห้องส้วม และเก็บสารจำพวกเคมี หรือน้ำยาทำความสะอาดไว้ในที่ปลอดภัย ให้พ้นมือเด็ก
- (7) ไม่มีหลุม หรือบ่อน้ำ ที่เป็นอันตรายต่อเด็กในบริเวณโดยรอบตัวอาคาร รวมทั้งไม่ควรปลูกต้นไม้ที่มีหนามแหลมคม

(8) มีระบบการล็อคประตูในการเข้า – ออกนอกบริเวณอาคาร สำหรับเจ้าหน้าที่ เปิด – ปิดได้ ควรมีกริ่งสัญญาณเรียกไว้ที่หน้าประตู สำหรับห้องครัว และที่ประกอบอาหาร ควรมีประตูเปิด – ปิด ที่ปลอดภัยเด็กเข้าไปไม่ได้

(9) ติดตั้งอุปกรณ์เพื่อป้องกันพาหะนำโรค และมีมาตรการป้องกันด้านสุขอนามัย

(10) มีตู้ หรือชั้นเก็บวัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนรู้ที่แข็งแรง มั่นคง สำหรับ วัสดุอุปกรณ์ ที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็กนั้น ควรจัดแยกให้พ้นมือเด็ก

(11) เครื่องใช้เฟอร์นิเจอร์ ควรมีระดับความสูงและขนาดที่เหมาะสมกับเด็ก ปฐมวัยให้เด็กสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างสม่ำเสมอด้วยตนเอง

2) มาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน

(1) มีการฝึกซ้อมสำหรับการป้องกันอุบัติเหตุอย่างสม่ำเสมอ ไม่น้อยกว่าปีละ 1 ครั้ง

(2) มีการฝึกอบรมบุคลากร ในเนื้อหาด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การป้องกันอุบัติเหตุ และความเจ็บป่วยฉุกเฉินของเด็ก

(3) มีหมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉินของส่วนราชการต่าง ๆ เช่น สถานีตำรวจหน่วยป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โรงพยาบาล ไว้เพื่อติดต่อได้อย่างทันท่วงที กรณีเกิดเหตุการณ์คับขัน หรือจำเป็นที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็ก และควรมีอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้สำหรับการปฐมพยาบาลติดประจำไว้ในที่เปิดเผย

(4) มีสมุดบันทึกข้อมูลสุขภาพ และพัฒนาการของเด็กประจำไว้กรณีอาจต้องพาเด็กไปพบแพทย์

โดยสรุป มาตรฐานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยเป็นการกำหนดมาตรฐานตามความต้องการของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่างๆ ในด้านการกำหนดพื้นที่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เพียงพอต่อจำนวนเด็กเล็ก มีพื้นที่สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กำหนดให้มีสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกตัวอาคารที่เหมาะสม มีความปลอดภัยสามารถรองรับสถานการณ์ฉุกเฉิน ต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

8.3 มาตรฐานด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร

การศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นการจัดการศึกษาในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและการให้การศึกษาไปพร้อม ๆ กัน เด็กจะได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตามวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล โดยมีจุดมุ่งหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐาน ดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2547 : 7-8)

8.3.1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์

8.3.1.1 ร่างกายเจริญเติบโต และมีสุขนิสัยที่ดี

8.3.1.2 กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่ว และประสานสัมพันธ์กัน

8.3.1.3 มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข

8.3.1.4 มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม

8.3.1.5 ขึ้นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกายช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย

8.3.1.6 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย

8.3.1.7 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

8.3.1.8 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

8.3.1.9 มีความสามารถในการคิด และการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย

8.3.1.10 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

8.3.1.11 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

8.3.2 คุณลักษณะตามวัย

เป็นความสามารถตามวัยหรือพัฒนาการตามธรรมชาติ เมื่อเด็กมีอายุถึงวัยนั้น ๆ ซึ่งคุณลักษณะตามวัยที่สำคัญของเด็ก มีดังนี้

8.3.2.1 พัฒนาการด้านร่างกาย

1) อายุ 3 ปี ได้แก่ กระโดดขึ้นลงอยู่กับที่ได้ รับลูกบอลด้วยมือและลำตัวได้ เดินขึ้นบันไดสลับเท้าได้ เขียนรูปร่างกลมตามแบบได้ ใช้กรรไกรมือเดียวได้ เป็นต้น

2) อายุ 4 ปี ได้แก่ กระโดดขาเดียวอยู่กับที่ได้ รับลูกบอลด้วยมือและลำตัวได้ เดิน ขึ้น – ลง บันไดสลับเท้าได้ ตัดกระดาษเป็นเส้นตรงได้ เขียนรูปสี่เหลี่ยมตามแบบได้ กระฉับกระเฉงไม่ชอบอยู่เฉย เป็นต้น

3) อายุ 5 ปี ได้แก่ กระโดดขาเดียวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่องได้ รับลูกบอล ที่กระดอนขึ้นจากพื้นได้ด้วยมือทั้งสอง ขึ้น – ลง บันได สลับเท้าได้อย่างคล่องแคล่ว เขียนรูปสามเหลี่ยมตามแบบได้ ตัดกระดาษตามแนวเส้นโค้งที่กำหนด ใช้กล้ามเนื้อเล็กได้ดี เช่น ตัดกระดาษ ผูกเชือก รongเท้า ฯลฯ

8.3.2.2 พัฒนาการด้านอารมณ์ และจิตใจ

1) อายุ 3 ปี ได้แก่ แสดงอารมณ์ตามความรู้สึก ชอบที่จะให้ผู้ใหญ่พอใจและได้รับคำชม กลัวการพลัดพรากจากผู้เลี้ยง เป็นต้น

2) อายุ 4 ปี ได้แก่ แสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับบางสถานการณ์เริ่มรู้จักชื่นชมความสามารถและผลงานของตนเองและผู้อื่น ชอบท้าทายผู้ใหญ่ ต้องการให้มีคนฟัง คนสนใจ เป็นต้น

3) อายุ 5 ปี ได้แก่ แสดงอารมณ์ได้สอดคล้องกับสถานการณ์อย่างเหมาะสมชื่นชมความสามารถและผลงานของตนเอง และผู้อื่น ยึดตนเองเป็นศูนย์กลางน้อยลง เป็นต้น

8.3.2.3 พัฒนาการด้านสังคม

1) อายุ 3 ปี ได้แก่ รับประทานอาหาร ได้ด้วยตนเอง ชอบเล่นแบบคู่ขนาน (เล่นของชนิดเดียวกัน แต่ต่างคนต่างเล่น) เล่นสมมติได้รู้จักรอคอย เป็นต้น

2) อายุ 4 ปี ได้แก่ แต่งตัวได้ด้วยตนเอง ไปห้องส้วมได้เอง เล่นร่วมกับคนอื่นได้ รอคอยตามลำดับก่อน – หลัง แบ่งของให้คนอื่น เกือบจะเล่นเข้าที่กันได้ เป็นต้น

3) อายุ 5 ปี ได้แก่ ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง เล่นหรือทำงาน โดยมีจุดมุ่งหมาย ร่วมกับผู้อื่น พบผู้ใหญ่รู้จักไหว้ ทำความเคารพ รู้จักขอบคุณเมื่อรับของจากผู้ใหญ่ รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย เป็นต้น

8.3.2.4 พัฒนาการด้านสติปัญญา

1) อายุ 3 ปี ได้แก่ สำหรับสิ่งต่าง ๆ ที่เหมือนกัน และต่างกันได้ บอกชื่อของตนเองได้ ขอความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา สนทนาโต้ตอบ/เล่าเรื่องด้วยประโยคสั้นๆ ได้ สนใจนิทานและเรื่องราวต่าง ๆ ร้องเพลง ท่องคำกลอน คำคล้องจองต่าง ๆ และแสดงท่าเลียนแบบได้ รู้จักใช้คำถาม “อะไร” สร้างผลงานตามความคิดของตนเองอย่างง่าย ๆ เป็นต้น

2) อายุ 4 ปี ได้แก่ จำแนกสิ่งต่าง ๆ ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้ บอกชื่อและนามสกุลของตนเองได้ พยายามแก้ปัญหาด้วยตนเองหลังจากได้รับคำชี้แนะ สนทนาโต้ตอบ/เล่าเรื่องใช้คำถาม “ทำไม” เป็นต้น

3) อายุ 5 ปี ได้แก่ บอกความแตกต่างของกลืน สี เสียง รส รูปร่าง จัดหมวดหมู่ สิ่งของได้ บอกชื่อ – สกุล อายุ ตนเองได้ พยายามหาวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง สนทนาโต้ตอบ – เล่า เรื่องได้ สร้างผลงานตามความคิดตนเอง โดยมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น เริ่มเข้าใจสิ่งเป็นนามธรรม นับปากเปล่าได้ถึง 20 เป็นต้น

8.3.2.5 การจัดประสบการณ์

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย อายุ 3 – 5 ปี (ไม่จัดเป็นรายวิชาแต่จัดในรูปของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น) เพื่อให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยมีหลักการและแนวทางการจัดประสบการณ์ ดังนี้

1) หลักการจัดประสบการณ์

(1) จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างต่อเนื่อง

(2) เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่

(3) จัดให้เด็กได้รับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญทั้งกับกระบวนการและผลผลิต

(4) จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์

(5) ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

2) แนวทางการจัดประสบการณ์

(1) จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการคือเหมาะสมกับ อายุ วุฒิภาวะ และระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ

(2) จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้ คือ เด็ก ได้ลงมือกระทำเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และคิดแก้ปัญหา ได้ด้วยตนเอง

(3) จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการ คือ บูรณาการทั้งทักษะและสาระการเรียนรู้

(4) จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่ม คิดวางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำและนำเสนอความคิดโดยผู้สอนเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก

(5) จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่นกับผู้ใหญ่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ในบรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุขและเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่างๆ กัน

(6) จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก

(7) จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม ให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

(8) จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้าและแผนที่เกิดขึ้นในสภาพจริงโดยไม่ได้ออกแบบไว้

(9) ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ทั้งการวางแผน การสนับสนุนสื่อการสอน การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการ

(10) จัดทำสารนิทัศน์ ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล นำมาไตร่ตรอง และใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็ก และการวิจัยในชั้นเรียน

8.3.2.6 การจัดกิจกรรมประจำวัน

กิจกรรมสำหรับเด็กอายุ 3 – 5 ปี สามารถนำมาจัดเป็นกิจกรรมประจำวันได้หลายรูปแบบซึ่งเป็นการช่วยให้ทั้งผู้สอนและเด็กทราบว่าแต่ละวันจะทำกิจกรรมอะไรเมื่อใด และอย่างไร การจัดกิจกรรมประจำวันมีหลักการจัดและขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน ดังนี้

1) หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน

(1) กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็กในแต่ละวัน

(2) กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิด ทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานเกินกว่า 20 นาที

(3) กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี เช่น การเล่นตามมุมการเล่นกลางแจ้ง ฯลฯ ใช้เวลาประมาณ 40 – 60 นาที

(4) กิจกรรมควรมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องและนอกห้องกิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก กิจกรรมที่เป็นรายบุคคล กลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่มและผู้สอนเป็นผู้ริเริ่ม และกิจกรรมที่ใช้กำลังและไม่ใช้กำลังจัดให้ครบทุกประเภท ทั้งนี้กิจกรรมที่ต้องออกกำลังกายควรจัดสลับกับกิจกรรมที่ไม่ต้องออกกำลังมากนัก เพื่อเด็กจะได้ไม่เหนื่อยเกินไป

2) ขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน

การเลือกกิจกรรมที่จะนำมาจัดในแต่ละวัน มีครอบคลุมสิ่งต่อไปนี้

(1) การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อใหญ่ การเคลื่อนไหว และความคล่องแคล่วในการใช้วัยวะต่าง ๆ จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นอิสระกลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่นสนาม เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี

(2) การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นเครื่องเล่นสัมผัส เล่นเกม ต่อภาพ ฝึกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกาย หยิบจับชิ้นส่วน ใช้อุปกรณ์ศิลปะ เช่น สีเทียน กรรไกร พู่กัน ดินเหนียว ฯลฯ

(3) การพัฒนาอารมณ์ จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่น กล้าแสดงออก มีวินัยในตนเอง รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ประหยัด เมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อ แบ่งปัน มีมารยาทและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทย และศาสนาที่นับถือ จึงควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือก ได้รับการตอบสนองตามความต้องการ ได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ตลอดเวลาที่โอกาสเอื้ออำนวย

(4) การพัฒนาสังคมนิสัย เพื่อให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดี แสดงออกอย่างเหมาะสม และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวัน มีนิสัยรักการทำงาน รู้จักระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น จึงควรจัดให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ เช่น รับประทานอาหาร พักผ่อนนอนหลับ ขับถ่าย ทำความสะอาดร่างกาย เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎกติกา ข้อตกลงของส่วนร่วม เก็บของเข้าที่ เมื่อเล่นหรือทำงานเสร็จ ฯลฯ

(5) การพัฒนาการคิด เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดรวบยอด สังเกต จำแนก เปรียบเทียบ จัดหมวดหมู่ เรียงลำดับเหตุการณ์ แก้ปัญหา จึงควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้สนทนา อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็ก ค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทดลอง ศึกษานอกสถานที่ประกอบอาหาร หรือจัดให้เด็กได้เล่นเกมการศึกษาที่เหมาะสมกับวัยอย่างหลากหลาย ฝึกการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันและในการทำกิจกรรมทั้งที่เป็นกลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ หรือรายบุคคล

(6) การพัฒนาภาษา เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสใช้ภาษาสื่อสาร ถ่ายทอดความรู้สึก นึกคิด ความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ที่เด็กมีประสบการณ์ จึงควรจัดกิจกรรมทางภาษาให้มีความหลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังให้เด็กรักการอ่านและบุคลากรที่แวดล้อมต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรมทางภาษาที่เหมาะสมกับเด็กเป็นสำคัญ

(7) การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกและเห็นความสวยงามของสิ่งต่าง ๆ รอบตัวโดยใช้กิจกรรมศิลปะและดนตรีเป็นสื่อใช้การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการ ให้ประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ อย่างอิสระตามความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็ก เล่นบทบาทสมมติในมุมเล่นต่าง ๆ เล่นน้ำ เล่นทราย เล่นก่อสร้างสิ่งต่าง ๆ เช่น แท่งไม้ รูปทรงต่าง ๆ ฯลฯ

8.3.2.7 โภชนาการสำหรับเด็ก เพื่อให้เด็กได้รับอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย ส่งผลต่อการเจริญเติบโตของเด็กตามพัฒนาการ ควรส่งเสริมให้เด็กได้รับสารอาหารครบ 5 หมู่ ดังตาราง 3

ตาราง 3 ข้อมูลโภชนาการสำหรับเด็ก

หมู่อาหาร	อาหาร	ประโยชน์
หมู่ที่ 1 เนื้อสัตว์	ได้แก่ เนื้อสัตว์ต่าง ๆ เช่น หมู วัว เป็ด ไก่ กุ้ง ปลา เครื่องใน เช่น ตับ ปอด หัวใจ ไข่ต่าง ๆ ถั่วเมล็ดแห้ง ต่าง ๆ เช่น ถั่วเหลือง ถั่วเขียว ถั่วลิสง และอาหารที่ทำจากถั่ว นม และผลิตภัณฑ์จากนม	ช่วยเสริมสร้างและซ่อมแซมร่างกายส่วนที่สึกหรอ เครื่องในช่วยสร้างและบำรุงโลหิต นมช่วยสร้างกระดูกและฟัน เนื้อสัตว์ประเภทอาหารทะเลช่วยป้องกันโรคคอพอก เด็กอยู่ในวัยเจริญเติบโตต้องการอาหารหมู่นี้มาก
หมู่ที่ 2 ข้าว แป้ง	ได้แก่ ข้าวต่าง ๆ เช่น ข้าวเจ้า ข้าวเหนียว แป้งต่าง ๆ เช่น แป้งข้าวเจ้า แป้งมันสำปะหลัง และอาหารที่ทำจากแป้ง เช่น ก๋วยเตี๋ยว บะหมี่ ขนมจีน ขนมปัง หัวเผือก มันต่าง ๆ	ให้กำลังงานและความอบอุ่นแก่ร่างกาย ทำให้มีแรงเคลื่อนไหว ทำงานได้
หมู่ที่ 3 ผักใบเขียว เหลือง	ได้แก่ ผักใบเขียวเหลือง และผักเป็นหัวต่าง ๆ เช่น ผักบุ้ง คะน้า ตำลึง ฟักทอง กะหล่ำปลี มะเขือต่าง ๆ	บำรุงสุขภาพทั่วไปให้แข็งแรง บำรุงสุขภาพของผิวหนัง นัยน์ตา เหงือกและฟัน สร้างและบำรุงโลหิต ช่วยให้ร่างกายใช้ประโยชน์จากอาหารอื่นได้เต็มที่ และมีเส้นใยเป็นกากช่วยให้การขับถ่ายสะดวก
หมู่ที่ 4 ผลไม้ต่าง ๆ	ได้แก่ ผลไม้สดต่าง ๆ เช่น มะละกอ กล้วย ส้ม มะม่วง ฝรั่ง	ช่วยบำรุงสุขภาพ และป้องกันโรคต่าง ๆ ช่วยให้ร่างกายสดชื่น บำรุงสุขภาพของผิวหนัง นัยน์ตา เหงือก และฟัน
หมู่ที่ 5 ไขมันจากสัตว์และพืช	ได้แก่ ไขมันจากสัตว์ เช่น ไขมันหมู ไขมันไก่ ไขมันจากพืช เช่น น้ำมันถั่ว น้ำมันงา กะทิ	อาหารหมู่นี้ให้พลังงานสูงและให้ความอบอุ่นแก่ร่างกาย ทำให้มีกำลังเคลื่อนไหวทำงานได้ เป็นตัวช่วยละลายวิตามิน หลายชนิดเพื่อการดูดซึมและนำไปใช้ประโยชน์

ที่มา : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2547 : 25)

โดยสรุป มาตรฐานด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตรเป็นการกำหนดมาตรฐานตามความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ในการกำหนดคุณลักษณะของเด็กที่พึงประสงค์ 12 ประการ คือ คุณลักษณะตามวัย (ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา) และการมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ของผู้ปกครอง ตลอดจนการจัดกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาการจัดการบริการ การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม

8.4 มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากชุมชน

แนวทางการดำเนินงานด้านมาตรฐานการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากชุมชน ของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรดำเนินการตามแนวทางต่าง ๆ ดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2547 : 7-8)

8.4.1 จัดให้มีการประชุมชี้แจงให้ชุมชนทราบ ชี้นำให้เห็นประโยชน์และความจำเป็นของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาเตรียมความพร้อมของเด็ก และชักชวนให้ชุมชนมีส่วนร่วมบริหารและช่วยเหลือในระหว่างดำเนินการ

8.4.2 จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบเกี่ยวกับการดำเนินงานของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นระยะ ๆ เพื่อกระชับความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์ กับชุมชนอย่างต่อเนื่อง การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น ศิลปะพื้นบ้าน ร่วมจัดกิจกรรมนันทนาการ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ ซึ่งจะนำไปสู่ความเข้าใจและความผูกพันที่ดีต่อกันระหว่างศูนย์ฯ และชุมชน

8.4.3 มีการประสานงานและประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ประชาชน และหน่วยงานต่าง ๆ รับทราบ เพื่อที่จะมีผู้เข้ามาช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ได้โดยการประชาสัมพันธ์อาจทำได้หลายรูปแบบ เช่น จัดทำเอกสาร คู่มือแผ่นพับ การออกไปเยี่ยมบ้านเด็ก ฯลฯ

8.4.4 มีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็น การให้ข้อมูลข่าวสาร ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน สถาบันต่าง ๆ ของชุมชน เช่น สถาบันทางศาสนา สถาบันครอบครัว เป็นต้น

8.4.5 จัดให้มีกองทุนส่งเสริมการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นการระดมทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน เพื่อมาสนับสนุนการดำเนินงานของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งอาจขอรับการอุดหนุนจากงบประมาณต่าง ๆ ของหน่วยงานดังนี้

8.4.5.1 การสมทบหรือการอุดหนุนงบประมาณกองทุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

8.4.5.2 การสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐบาล

8.4.5.3 การสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือ องค์กรภาครัฐอื่น

8.4.5.4 การสนับสนุนงบประมาณจากภาคเอกชน องค์กรการกุศล มูลนิธิ หรือมีผู้อุทิศให้

8.4.6 จัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่นและชุมชน เกี่ยวกับการดำเนินงานทิศทาง และแนวทางการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งจะก่อให้เกิดความร่วมมือและการสนับสนุนจากชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ปกครองของเด็กเล็กที่จะเข้ามามีบทบาท และมีส่วนร่วมสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

8.4.7 จัดให้มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในลักษณะไตรภาคี 3 ฝ่าย จากภาคส่วนต่าง ๆ คือ ภาคประชาชน หรือผู้แทนชุมชนในท้องถิ่น หน่วยงานผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาการ และผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โดยสรุป มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากชุมชน เป็นการกำหนด มาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามความต้องการของผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ ในการประชุมชี้แจงให้ชุมชน

ทราบถึงประโยชน์และความจำเป็นของการดำเนินงาน การจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์การจัดให้มี กองทุนส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงาน ตลอดจนการติดตามและประเมินผลรวมถึงการเข้ามาจาก ชุมชนในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน หรือประชาคมในท้องถิ่นเพื่อให้สอดคล้องกับการจัดบริการ การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัด มหาสารคาม

บริบทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ มีทั้งหมด 3 ศูนย์ คือ 1) ศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านเหล่าจั่น 2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านหนองเจริญ และ 3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บ้านนาฏ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ ตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม โดยมี อาณาเขต ดังนี้

ทิศเหนือ ติดกับ องค์การบริหารส่วนตำบลวังแสงและองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ้ง อำเภอแกดำ

ทิศใต้ ติดกับ องค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา อำเภอวาปีปทุม

ทิศตะวันออก ติดกับ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสน อำเภอวาปีปทุมและองค์การ บริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ

ทิศตะวันตก ติดกับ องค์การบริหารส่วนตำบลดอนหวาน อำเภอเมือง

การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม แบ่งออกเป็น 3 ศูนย์ ดังต่อไปนี้ 1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านเหล่าจั่น 2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านหนองเจริญ 3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านนาฏ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ ตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัด มหาสารคาม โดยทั้ง 3 ศูนย์มีการบริหารจัดการศึกษาในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านโครงสร้างและอาคารสถานที่เป็นแบบอาคารคอนกรีตชั้นเดียวมีห้องนอน 1 ห้อง ห้องเรียน 1 ห้อง ห้องรับประทานอาหาร ห้องครัว ห้องน้ำ ห้องจัดประสบการณ์ เป็นเอกเทศ สร้างขึ้น โดยใช้พื้นที่ภายในวัดบ้านเหล่าจั่นโดยใช้งบประมาณจากเงินบริจาคจากชาวบ้านและงบจากองค์การ บริหารส่วนตำบลแกดำ ในการก่อสร้างทั้ง 3 ศูนย์

2. ด้านอาหารและโภชนาการของเด็กเรียนได้รับการจัดสรรงบประมาณค่าอาหารกลางวัน 13 บาท/คน/วัน ค่าอาหารเสริม (นม) 280 วัน/ประจำปีการศึกษา ซึ่งได้รับเงินอุดหนุนจากกรมส่งเสริม การปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย และเด็กส่วนใหญ่ได้รับประทานอาหารกลางวันและ อาหารเสริม (นม) เพียงพอ

3. ด้านบุคลากรมีการจัดฝึกอบรมหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยและมาตรฐานการศึกษาขั้น พื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากหน่วยงานต่าง ๆ อยู่เสมอเป็นประจำทุกปีและบุคลากรที่ เข้ารับการฝึกอบรม คือ นักวิชาการศึกษา และผู้ดูแลเด็ก โดยเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 2 ครั้ง ผู้ดูแลเด็กได้รับ ค่าตอบแทนคนละ 5,760 บาท/เดือน และค่าครองชีพเพิ่มเติมคนละ 2,440 บาท/เดือน รวมจำนวนเงิน ทั้งสิ้น 8,200 บาท/เดือน

4. ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและความสัมพันธ์กับชุมชนนั้นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัด บ้านเหล่าจั่น ได้ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เช่น วัดขึ้นปีใหม่, วันเด็กแห่งชาติ, วันแม่, วันพ่อ, งานประเพณี

ลอยกระทง และการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์ฯ ทางเสียงตามสาย ด้านการจัดทำทะเบียน และการจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับเด็กส่วนใหญ่จัดทำอย่างถูกต้องและเป็นปัจจุบันมีการนิเทศโดยคณะกรรมการบริหารศูนย์และนักวิชาการศึกษาระดับ 1 ครั้ง ด้านการพัฒนาคุณภาพของศูนย์มีการประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์เป็นประจำทุก ๆ เดือน เพื่อวางแผนพัฒนาและแก้ปัญหาการดำเนินงานของศูนย์ฯ ส่วนด้านวัสดุการศึกษา สื่อการเรียนการสอน และครุภัณฑ์ต่าง ๆ องค์การบริหารส่วนตำบลให้การสนับสนุนเพิ่มเติมจากที่ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาล โดยตั้งจ่ายในข้อบัญญัติประจำปี กลยุทธ์ในการพัฒนา ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ การจัดทำแผน ยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาฯ ขององค์การบริหารส่วนตำบลต้องเป็นไปตามข้อกำหนด ดังต่อไปนี้

4.1 พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 มาตรา 53 (6) กำหนดหน้าที่ที่ต้องทำ คือ ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม มาตรา 54 (3) กำหนดหน้าที่ที่อาจทำได้ คือ บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร (9) ให้มีและบำรุงสถานที่สำหรับการกีฬาและพลศึกษา

4.2 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 ได้กำหนดให้บุคคลมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐจะต้องจัดให้ทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย โดยการจัดการศึกษาของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน นอกจากนี้ยังกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรมและฝึกวิชาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นรวมทั้งการเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ โดยคำนึงถึงการบำรุงรักษาศิลปะจารีตประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น

4.3 พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 และ 17 บัญญัติให้เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลและการปกครองท้องถิ่นรูปพิเศษ มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองและยังมีอำนาจหน้าที่ในการประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนา ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำมีกลยุทธ์ในการพัฒนาดังนี้

4.3.1 กลยุทธ์ที่ 1 การจัดการศึกษาปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม

4.3.2 กลยุทธ์ที่ 2 จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพและทั่วถึงเป็นไปตามมาตรฐาน

4.3.3 กลยุทธ์ที่ 3 เน้นการจัดการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีทุกช่วงชั้นอย่างมีคุณภาพ

4.3.4 กลยุทธ์ที่ 4 ให้ประชาชนได้มีความรู้ และมีทักษะทางด้านอาชีพหลักและอาชีพเสริม

4.3.5 กลยุทธ์ที่ 5 ส่งเสริมการอนุรักษ์ ทำนุบำรุง รักษา และสืบทอดศาสนา ศิลปวัฒนธรรมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

4.3.6 กลยุทธ์ที่ 6 ส่งเสริมสนับสนุนกีฬา นันทนาการ กิจกรรมเด็ก เยาวชนและประชาชน

วิสัยทัศน์ (Vision) ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกด้า
แหล่งเรียนรู้ดี นักเรียนมีคุณธรรม เลิศล้ำเทคโนโลยี และกีฬา ชุมชนมีส่วนร่วมพัฒนา
บำรุงรักษาศาสนา วัฒนธรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เน้นอาชีพอย่างพอเพียง

พันธกิจ (Mission) ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกด้า

1. จัดเตรียมความพร้อม พัฒนาการให้กับเด็กปฐมวัย
2. จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ
3. ส่งเสริมและให้บริการความรู้ด้านวิชาชีพ
4. ให้การทำนุบำรุงศาสนา สืบทอดและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและ
ภูมิปัญญาท้องถิ่น

5. ส่งเสริม และสนับสนุนการออกกำลังกาย การกีฬาและนันทนาการ

เป้าหมาย (Goals) ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกด้า

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ระดับปฐมวัย (อายุ 3-5 ปี) เป็นการจัดการศึกษาเพื่อชุมชนโดยคนใน
ชุมชนให้ได้ตามมาตรฐานการศึกษา และเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและชุมชนพัฒนาการศึกษาโดย
นำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษา

ปัญหาและความต้องการ

สภาพปัญหาในการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกด้า ระดับปฐมวัย (อายุ 3-5 ปี) เกิดจากระบบการบริหารงานบุคคล เพราะบุคลากร
ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกด้า ขาดความรู้ความสามารถ ขาด
ประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อเตรียมความพร้อมของเด็กการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก
ไม่เป็นไปตามความมุ่งหมายของหลักสูตรแนวประสบการณ์บุคลากรของศูนย์ฯ ไม่ได้รับการนิเทศอย่าง
ทั่วถึง ศูนย์ขาดหลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกผู้ดูแลเด็กขาดงบประมาณในการดำเนินการ และการ
ปฏิบัติงานธุรการของศูนย์ฯ ไม่มีประสิทธิภาพเป็นเหตุผลสำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพ
การจัดการศึกษาตามแนวทางการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็ก และอาจทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ระดับ
ปฐมวัย (อายุ 3-5 ปี) สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกด้า ที่จะขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับก่อน
ประถมศึกษาไม่บรรลุผลสำเร็จ

แนวทางการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล
แกด้า อำเภอแกด้า จังหวัดมหาสารคาม

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกด้า อำเภอแกด้า จังหวัด
มหาสารคาม บริหารจัดการโดยองค์การบริหารส่วนตำบลแกด้า และร่วมกับคณะกรรมการบริหารศูนย์
พัฒนาเด็กเล็ก มีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแกด้า เป็นประธานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลแกด้า ประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งได้แก่บุคคลที่ได้รับ
การคัดเลือกจากชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ปกครองเด็ก ผู้แทนจากสาธารณสุข ผู้แทนภูมิปัญญา
ท้องถิ่น ผู้แทนด้านการศึกษา (คัดเลือกจากบุคลากรทางการศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษาที่
เกษียณอายุราชการแล้ว) ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (นายก อบต. รองนายก ปลัดฯ ผู้ดูแลเด็ก
และพนักงานส่วนตำบล) และอื่นๆตามความเหมาะสม จำนวนศูนย์ละ 15 คน และการบริหาร
งบประมาณและการบริหารงานบุคคล เป็นหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลแกด้า

ผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกด้า ประจำปีงบประมาณ 2554

1. มีการปฏิบัติงานตามตารางกิจกรรมประจำวันของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกด้า อำเภอแกด้า จังหวัดมหาสารคาม ดังนี้

เวลา	กิจกรรม
08.00 – 08.30 น.	รับเด็ก
08.30 – 08.45 น.	เคารพธงชาติ สวดมนต์
08.45 – 09.00 น.	ตรวจสอบสุขภาพ ไปห้องน้ำ
09.00 – 09.20 น.	กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ
09.20 – 10.20 น.	กิจกรรมสร้างสรรค์และเล่นตามศูนย์การเรียนรู้
10.20 – 10.30 น.	พักดื่มนม
10.30 – 10.45 น.	กิจกรรมเสริมประสบการณ์/กิจกรรมในวงกลม
10.45 – 11.30 น.	กิจกรรมกลางแจ้ง
11.30 – 12.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
12.00 – 14.00 น.	นอนพักผ่อน
14.00 – 14.20 น.	เก็บที่นอน , ล้างหน้า
14.20 – 14.30 น.	พัก (ของว่างบ่าย)
14.30 – 14.50 น.	เกมสื่การศึกษา
14.50 – 15.00 น.	เตรียมตัวกลับบ้าน

2. การรับ – ส่ง นักเรียน มีการจัดทำทะเบียนรับ – ส่ง นักเรียน ทั้ง 3 ศูนย์ โดยผู้ปกครองจะต้องมีการลงชื่อ ความเกี่ยวข้องกับนักเรียน และเวลา รับ – ส่ง โดยมีผู้ดูแลเด็กอนุบาลและปฐมวัยคอยรับและส่งนักเรียน ซึ่งเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ปกครองเรื่องความปลอดภัยของเด็ก ได้เป็นอย่างดี

3. โครงการออมวันนิดิจิตแจ่มใส ดำเนินงานต่อเนื่องมาเป็นเวลา 5 ปี เป็นโครงการที่ปลูกฝังและส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการออม โดยได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองเด็กเป็นอย่างดี ลักษณะการดำเนินงาน ผู้ดูแลเด็กอนุบาลและปฐมวัยได้จัดทำบัญชีสมุดออมทรัพย์เมื่อนักเรียนนำเงินมาฝาก ผู้ดูแลเด็กอนุบาลและปฐมวัยจะลงรายรับในสมุดบัญชี และให้นักเรียนนำเงินไปหยอดที่กระปุกออมสิน เมื่อผู้ปกครองมารับนักเรียน ผู้ดูแลเด็กอนุบาลและปฐมวัยจะแจ้งยอดเงินสะสมและนำสมุดบัญชีมาให้ผู้ปกครองรับทราบ

4. ผู้ดูแลเด็กอนุบาลและปฐมวัย ทั้ง 3 ศูนย์ มีการจัดทำแผนการสอนตามมาตรฐานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยมีคณะกรรมการประเมินแผนการสอนจากอำเภอแกด้าเป็นผู้ตรวจสอบ

5. มีการจัดทำโครงการวันเด็กแห่งชาติ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลแกด้ามีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการ 3 ศูนย์ โดยจัดให้มีการแสดงศูนย์ฯ ละ 1 ชุดการแสดง มีการจับสลากของขวัญ ซึ่งได้รับความร่วมมือจากประชาชนในตำบลแกด้าเป็นอย่างดี

6. มีการจัดประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและประชุมผู้ปกครองเพื่อชี้แจงและประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุก 4 เดือน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประพันธ์ ทองสีด้า (2547 : 60 – 65) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของผู้ดูแลเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย พบว่า ความรู้ในการดูแลเด็กปฐมวัย ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และการปฏิบัติงานของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมาก ส่วนการสนับสนุนจากหน่วยงานและชุมชนอยู่ในระดับปานกลางการปฏิบัติงานของผู้ดูแลเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เมื่อจำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการปฏิบัติงาน พบว่า ไม่แตกต่างกัน และความพึงพอใจในการปฏิบัติงานและการสนับสนุนจากหน่วยงานและชุมชนสามารถร่วมกันปฏิบัติงานร่วมกับผู้ดูแลเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ร้อยละ 40.5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุชาดา สมสวนจิต (2547 : 53-54) ได้ศึกษาปัญหาอุปสรรคและปัจจัยการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ปัจจัยในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับ นโยบาย ระเบียบ วัตถุประสงค์ แนวทางการดำเนินงาน โดยภาพรวมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ปัญหาอุปสรรค ในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในด้านการบริหาร ด้านบุคลากรด้านวิชาการ ด้านอาคารสถานที่ ด้านงบประมาณ ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง

นันทิยา รักตประจิต (2548 : 59 – 60) ได้ศึกษาความต้องการในการจัดการศึกษาปฐมวัย ในสถานศึกษาปฐมวัยของกองทัพอากาศ การศึกษาครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความต้องการในการจัดการศึกษาปฐมวัยของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองในสถานศึกษาปฐมวัยของกองทัพอากาศ ในด้านต่าง ๆ 6 ด้าน ได้แก่ ด้านบริหาร ด้านหลักสูตร และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านบุคลากร ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการบริการ และด้านความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับครอบครัว และชุมชน เปรียบเทียบความต้องการของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาปฐมวัยของกองทัพอากาศ จำแนกตามสถานศึกษา ประสพการณ์การดูแลเด็กปฐมวัยของกองทัพอากาศ มีความต้องการในการจัดการศึกษาปฐมวัยในระดับมาก และมากที่สุดทั้ง 6 ด้าน ความต้องการในการจัดการศึกษาปฐมวัยของผู้บริหาร ครู และครูปกครอง ในสถานศึกษาปฐมวัยของกองทัพอากาศ เมื่อเปรียบเทียบกับประเภทสถานศึกษาปฐมวัย ประสพการณ์การดูแลเด็ก 0 – 5 ปี และวุฒิทางการศึกษา แล้วพบว่า ผู้บริหารที่อยู่ในสถานศึกษาต่างกัน มีประสพการณ์การบริหารต่างกัน และมีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความต้องการในการจัดการศึกษาปฐมวัยด้านการบริหาร ด้านบุคลากร ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการบริการ และด้านความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับครอบครัว และชุมชนไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกันครูที่อยู่ในสถานศึกษาต่างกัน มีความต้องการ ในการจัดการศึกษาทั้ง 6 ด้าน แตกต่างกัน ความต้องการในการจัดการศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านบุคลากร ด้านการจัดสภาพแวดล้อม และด้านความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับครอบครัว และชุมชนแตกต่างกันผู้ปกครองของเด็กในสถานศึกษาต่างกัน และมีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความต้องการในการจัดการศึกษาปฐมวัยทั้ง 6 ด้าน แตกต่างกัน

อัครเดช วรหาญ (2548 : 68) ได้ศึกษาความสามารถในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ความสามารถในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับสูง โดยมีความสามารถด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล และด้านงบประมาณในระดับสูง โดยต่างคิดว่าเป็นหน้าที่ที่สามารถปฏิบัติได้โดยดูได้จากผลการวิเคราะห์ด้านการบริหารจัดการ การบริหารงานทุกด้านอยู่ในระดับความสามารถสูง อันเป็นผลจากภารกิจนี้ได้รับการถ่ายโอนมาทั้งหมด ทั้งงาน คน และงบประมาณ ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถวางแผนการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ตามความต้องการของท้องถิ่น

กษิต์เดช จิวน้อย (2550 : 37) ได้ศึกษาการประเมินผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลตูมใหญ่ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า โดยภาพรวมการประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลตูมใหญ่ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาผลการดำเนินงานเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบุคลากรมีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านวิชาการ และด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย และด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า ผู้ปกครองเด็กที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ในทุกด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการ และด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน ส่วนปัจจัยอื่น ๆ ไม่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ดารุณี นิลน้อย (2550 : 66 – 68) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ระดับอนุบาล 3 ขวบ กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลไทรย้อย อำเภอเนินมะปรางจังหวัดพิษณุโลก มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีผลต่อการดำเนินงานเห็นด้วยมากที่สุด คือ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ รองลงมาคือ มาตรฐานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรและมาตรฐานการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่น ๆ คือ มาตรฐานด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามลำดับ

ศราวุธ สังกะเพศ (2551 : 83) ได้ศึกษาการประเมินประสิทธิผลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลสบเตี๊ยะ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ระดับประสิทธิผลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลสบเตี๊ยะ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี โดยพิจารณาจากปัจจัยด้านนโยบายการบริหารการปฏิบัติ และผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับประสิทธิผลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีอยู่ 5 ด้าน คือ ด้านตัวบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านพัฒนาการของตัวเด็กเล็กด้านอาคารสถานที่สภาพแวดล้อมด้านความปลอดภัย และด้านความร่วมมือของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและชุมชนที่มีต่อกัน ปัญหาอุปสรรคของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลสบเตี๊ยะมีอยู่ 3 ด้าน คือ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านระบบการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่สภาพแวดล้อม และด้านสุขภาพอนามัยของเด็กเล็ก ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งนี้คือ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนา

เด็กเล็กต้องมีความรู้ความเข้าใจและให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาของเด็กเล็ก ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไปคือ ควรมีการศึกษาหลักสูตรการเรียนการสอนเชิงเปรียบเทียบระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของรัฐและเอกชน

เขมิกา นุ่มพุ่ม (2553 : 79) ได้ศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลนครอุดรธานี พบว่า ผู้ปกครอง เห็นว่ามีการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลนครอุดรธานี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร และด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน เมื่อจำแนกตามอายุ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน เห็นว่ามีการดำเนินงานศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก สังกัดเทศบาลนครอุดรธานี โดยรวมและเป็นรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ($P > .05$)

ธมนวรรณ พลินยศ (2553 : 61) ได้ศึกษาการศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลผักแว่น อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่าการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลผักแว่น โดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน คือ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร และด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน อยู่ในระดับมาก บุคลากรที่มีเพศและสถานภาพต่างกัน เห็นว่า มีการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลผักแว่น โดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกันบุคลากรที่มีอายุต่างกัน เห็นว่า มีการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหาร ส่วนตำบลผักแว่น โดยรวมและรายด้าน 2 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย และด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน เห็นว่า มีการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลผักแว่น จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการและด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 บุคลากรที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน เห็นว่า มีการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลผักแว่น โดยรวมและรายด้าน จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ และด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สิริชชา วงศ์ประทุม (2553 : 122 – 123) ได้ศึกษาการประเมินประสิทธิผลการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนแดง อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า 1) ผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยรวม และจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินประสิทธิผลการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนแดง อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคามโดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับ มาก ยกเว้นด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยอยู่ในระดับปานกลาง 2) ผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินประสิทธิผลการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนแดง อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ($p > .05$) และผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่มี อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินประสิทธิผลการบริหารศูนย์พัฒนา

เด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนแดงอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

อุดมลักษณ์ คำลือ (2553 : 55 – 58) ได้ศึกษา ทรรศนะต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ในภาพรวมบุคลากร ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครราชสีมา มีทรรศนะต่อการจัดการศึกษาระดับ ปฐมวัย ในระดับเห็นด้วยมาก อันดับแรก คือด้านบริหารวิชาการ รองลงมาคือด้านบริหารงานบุคคล ด้านบริหารงบประมาณ ด้านการมี ส่วนร่วมของชุมชนและด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ตามลำดับ ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครราชสีมา ที่สังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทต่างกันและรายได้ขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นต่างกัน มีทรรศนะ ต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครราชสีมา ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและตำแหน่งต่างกันมีทรรศนะต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ไม่แตกต่างกัน

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การบริหารงานของศูนย์พัฒนา เด็กเล็กส่วนใหญ่โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการบริหารจัดการ โดยภาพรวมที่ดี แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบุคลากร ยังมีปัญหาในการดำเนินงาน กล่าวคือ ผู้ดูแลเด็กอนุบาลและปฐมวัยยังขาดความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานรวมทั้งด้านงบประมาณ ซึ่งมีจำนวนจำกัด ทำให้การบริหารจัดการไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กที่ผ่านมาไม่มีมาตรฐานการดำเนินงานที่ชัดเจน ดังนั้น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในฐานะผู้ กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงได้จัดทำมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นแนวทางเดียวกันต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้า ตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งประกอบด้วย ประกอบด้วย คณะกรรมการศูนย์ฯ จำนวน 91 คน ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 56 คน ผู้นำชุมชน 221 คน และผู้ปกครอง 927 คน รวมทั้งสิ้น 1,285 คน ดังตาราง 4 (ท้องถิ่นอำเภอแกดำ. 2554 : 39)

ตาราง 4 ประชากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม

เทศบาลตำบลแกลง จำนวน 213 คน ประกอบด้วย					
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	คณะกรรมการศูนย์	ครูผู้ดูแลเด็ก	ผู้นำชุมชน	ผู้ปกครอง	รวม
เทศบาลตำบลแกลง	12	4	18	82	116
วัดดาวดึงษ์	12	8	12	65	97
เทศบาลตำบลมิตรภาพ จำนวน 350 คน ประกอบด้วย					
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	คณะกรรมการศูนย์	ครูผู้ดูแลเด็ก	ผู้นำชุมชน	ผู้ปกครอง	รวม
บ้านป่าข้าง	12	2	6	42	62
อนุบาล 3 ขวบ	10	4	6	76	96
บ้านเหล่าอุดม	8	3	3	60	74
เทศบาลตำบลมิตรภาพ จำนวน 350 คน ประกอบด้วย					
บ้านหนองขุ่น	10	2	3	38	53
บ้านโนนลาน	10	2	6	47	65
องค์การบริหารส่วนตำบลวังแสง จำนวน 156 คน ประกอบด้วย					
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	คณะกรรมการศูนย์	ครูผู้ดูแลเด็ก	ผู้นำชุมชน	ผู้ปกครอง	รวม
อบต.วังแสง	10	9	36	101	156
องค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล จำนวน 199 คน ประกอบด้วย					
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	คณะกรรมการศูนย์	ครูผู้ดูแลเด็ก	ผู้นำชุมชน	ผู้ปกครอง	รวม
บ้านโนนภิบาล	12	2	9	30	53
บ้านโคกลีน	12	2	6	30	50
บ้านไผ่ล้อม	12	2	6	35	55
วัดบ้านนาคุณ	12	2	6	21	41
องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ้ง จำนวน 122 คน ประกอบด้วย					
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	คณะกรรมการศูนย์	ครูผู้ดูแลเด็ก	ผู้นำชุมชน	ผู้ปกครอง	รวม
อบต.หนองกุ้ง	10	9	23	80	122
องค์การบริหารส่วนตำบลแกลง จำนวน 245 คน ประกอบด้วย					
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	คณะกรรมการศูนย์	ครูผู้ดูแลเด็ก	ผู้นำชุมชน	ผู้ปกครอง	รวม
วัดบ้านเหล่าจัน	7	5	9	85	106
วัดบ้านหนองเจริญ	7	5	6	40	58
บ้านนาฏ	7	3	6	65	81

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอกำแพง อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการศูนย์ฯ จำนวน 21 คน ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 13 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 24 คน และ ผู้ปกครอง จำนวน 187 คน รวมทั้งสิ้น 245 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (ท้องถิ่นอำเภอกำแพง. 2554 : 39) ตาราง 2

ตาราง 5 จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอกำแพง อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	คณะกรรมการศูนย์ฯ	ครูผู้ดูแลเด็ก	ผู้นำชุมชน	ผู้ปกครอง	รวม
วัดบ้านเหล่าจัน	9	6	10	80	105
วัดบ้านหนองเจริญ	2	4	10	78	94
บ้านนาญ	2	5	10	29	46
โดยรวม	13	15	30	187	245

ที่มา : ท้องถิ่นอำเภอกำแพง (2554 : 39)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) จำแนกตาม เพศ ตำแหน่ง/อาชีพ และระดับการศึกษา จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อมูลการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอกำแพง อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ตามมาตรฐานของกรมส่งเสริม ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ 2) ด้านอาคาร สถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 3) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร และ 4) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด รวมทั้งสิ้น 24 ข้อ แยกเป็นด้านๆ ละ 6 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอกำแพง อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม เป็นคำถามแบบปลายเปิด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ร่างแบบสอบถาม เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบแก้ไขและข้อเสนอแนะ
3. นำแบบสอบถาม มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาและนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

3.1 นางเด่นดวง สุกตรดี ร.บ.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลแกลง อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเนื้อหาการวิจัย

3.2 นายประเสริฐ สระแก้ว กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านวังแสง ตำบลแกลง อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการวิจัย

3.3 นายประสิทธิ์ น้อยประดิษฐ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเหล่าจันทนา ตำบลแกลง อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสถิติ

4. นำแบบสอบถามที่ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแล้ว นำมาปรับปรุง แก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้วนำไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลวังแสง อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 30 ชุด ถ้าเนื้อหาที่ได้จากการสอบถามในประเด็นเดียวกัน มีความคล้ายคลึง และสอดคล้องกัน ก็สามารถนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

5. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

5.1 ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระเพื่อพิจารณาความครอบคลุมของเนื้อหาแบบสอบถาม แล้วนำไปเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความถูกต้อง เที่ยงตรง ครอบคลุมเนื้อหาในเรื่องที่จะวัด โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจะพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์โดยใช้วิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item of Objective Congruence หรือ IOC) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2549 : 249) ซึ่งค่า IOC มีค่าระหว่าง 0.67 – 1.00

5.2 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวังแสง อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด เพื่อมาหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อกับรวมทุกข้อ (Item – total Correlation) โดยค่ามีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.32-0.89

5.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการคัดเลือก หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.97

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ได้ดำเนินการดังนี้

1. ผู้ศึกษาจัดทำแบบสอบถาม โดยมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 245 คน ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้ศึกษาขอหนังสือราชการจากวิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พร้อมแนบแบบสอบถาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ และขออนุญาตนายกองคํการบรหการส่วนตำบลแกดํา ในการเก็บรวบรวมข้อมูล กับกลุ่มตัวอย่าง

3. ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้นำชุมชน และผู้ปกครอง โดยดำเนินการ ดังนี้

3.1 ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามกับ คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร พนักงานองค์การบริหารตำบลแกดํา และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแกดํา

3.2 ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามกับผู้นำชุมชนในเขตองค์การบริหารตำบลแกดํา ในเขตหมู่บ้านต่าง ๆ ในเขตพื้นที่

3.3 ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามกับ ครูผู้ดูแลเด็กจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 3 แห่ง ได้แก่ 1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านเหล่าจัน 2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านหนองเจริญ และ 3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านนาฏ

3.4 ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามกับผู้ปกครองเด็กเล็ก โดยขอความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดําทั้ง 3 แห่งให้ช่วยแจกแบบสอบถาม เมื่อมีผู้มีผู้ปกครองเด็กมารับบุตรหลานในหน่วยงานนั้น โดยอธิบายให้ทราบถึงวิธีการตอบข้อมูลในแบบสอบถาม วิธีการจัดเก็บแบบสอบถาม เพื่อให้เข้าใจตรงกันและสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นไปตามแนวทางเดียวกัน โดยจัดเก็บแบบสอบถามคืนทันทีที่ได้รับทุกๆ วันจนครบจำนวน 245 ชุด

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบแล้วมาประมวลผลวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้สถิติสำหรับวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลข้อมูลทั่วไป โดยใช้วิธีการประมวลผลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยการหาค่าความถี่และร้อยละ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดํา อำเภอแกดํา จังหวัดมหาสารคาม โดยใช้วิธีการประมวลผลเชิงพรรณนา นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าสถิติ ซึ่งประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางควบคู่กับการบรรยายและสรุปผลการดำเนินการศึกษาซึ่งกำหนดการให้คะแนนคำตอบของแบบสอบถาม ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 100)

ระดับการปฏิบัติมากที่สุด	ให้คะแนน 5 คะแนน
ระดับการปฏิบัติมาก	ให้คะแนน 4 คะแนน
ระดับการปฏิบัติปานกลาง	ให้คะแนน 3 คะแนน
ระดับการปฏิบัติน้อย	ให้คะแนน 2 คะแนน
ระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด	ให้คะแนน 1 คะแนน

จากนั้นนำคะแนนที่ได้ไปคำนวณค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วจึงนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาแปลความหมาย โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 100)

- ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ใช้การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของเพศ ด้วยค่าสถิติ t - test และใช้วิเคราะห์ความแตกต่างของตำแหน่ง และระดับการศึกษาด้วยสถิติที่ใช้วัดความแปรปรวนทางเดียว (One – way Analysis of Variance) ด้วยค่าสถิติ F - test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 110)

4. วิเคราะห์ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาโดยสรุป แปลความหมาย และแจกแจงความถี่ แล้วนำเสนอด้วยการพรรณนาความ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แบ่งออกได้ดังนี้

1. สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่
 - 1.1 ความถี่ (Frequency)
 - 1.2 ร้อยละ (Percentage)
 - 1.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)
 - 1.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐานการวิจัย ได้แก่ t -test และ F - test และการทดสอบ Multiple Comparison ใช้ LSD (Least Significant Difference)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอกำแพง จังหวัดมหาสารคาม ครั้งนี้ ผู้ศึกษานำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการแปลความหมายของข้อมูล ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	สถิติทดสอบที่ใช้พิจารณาใน t-Distribution
F	แทน	สถิติทดสอบที่ใช้พิจารณาใน F- Distribution

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประกอบด้วย เพศ อาชีพ/ตำแหน่ง และระดับการศึกษา โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และ ค่าร้อยละ (Percentage)

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอกำแพง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามความคิดเห็นด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร และด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน โดยรวม รายด้านและรายข้อโดยใช้ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ แปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนด

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอกำแพง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเพศ ใช้การวิเคราะห์ โดยสถิติ Independent Sample t-test และการเปรียบเทียบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอกำแพง จังหวัดมหาสารคาม จำแนก อาชีพ/ตำแหน่ง และระดับการศึกษา โดยใช้สถิติ F-test (One - way ANOVA)

ขั้นตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอกำแพง จังหวัดมหาสารคาม ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาโดยสรุปแปล ความหมาย และจัดกลุ่มประเด็นและนำเสนอเชิงพรรณนา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ที่เกี่ยวข้องโดยหาความถี่และร้อยละจำแนกตาม เพศ อาชีพ/ตำแหน่ง และระดับการศึกษา ผลปรากฏดังตาราง 6

ตาราง 6 จำนวนและร้อยละวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตาม เพศ อาชีพ/ตำแหน่ง และระดับการศึกษา

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
1. เพศ		
ชาย	71	28.98
หญิง	174	71.02
รวม	245	100.00
2. อาชีพ/ตำแหน่ง		
คณะกรรมการบริหารศูนย์ ฯ	13	5.31
ครูผู้ดูแลเด็ก	15	6.12
ผู้นำชุมชน	30	12.24
ผู้ปกครอง	187	76.33
รวม	245	100.00
3. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	79	32.24
มัธยมศึกษา/ปวช.	144	58.78
อนุปริญญา/ปวส./ปวท.	2	0.82
ปริญญาตรี	19	7.76
สูงกว่าปริญญาตรี	1	0.41
รวม	245	100.00
4. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่สังกัด		
วัดบ้านเหล่าจัน	105	42.86
วัดบ้านหนองเจริญ	94	38.37
บ้านนาภู	46	18.78
รวม	245	100.00

จากตาราง 6 พบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 71.02) รองลงมาเป็นเพศชาย (ร้อยละ 28.98) มีอาชีพ/ตำแหน่งผู้ปกครอง (ร้อยละ 76.33) รองลงมามีอาชีพ/ตำแหน่งผู้นำชุมชน (ร้อยละ 12.24) มีการศึกษาระดับการศึกษา มัธยมศึกษา/ปวช. (ร้อยละ 58.78) รองลงมามีการศึกษาระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 32.24) ส่วนใหญ่สังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านเหล่าจัน (ร้อยละ 42.86) รองลงมาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านหนองเจริญ (ร้อยละ 38.37)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอกำแพง จังหวัดมหาสารคาม ผลปรากฏดังตาราง 4.2 – 4.6

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอกำแพง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน

ระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ	4.27	0.44	มาก
2. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย	4.21	0.52	มาก
3. ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร	4.42	0.40	มาก
4. ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน	4.25	0.45	มาก
โดยรวม	4.29	0.40	มาก

จากตาราง 7 พบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอกำแพง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.29$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ($\bar{x}=4.42$) ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ($\bar{x}=4.27$) ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน ($\bar{x}=4.25$) และด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ($\bar{x}=4.21$)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอกำแพง จังหวัดมหาสารคาม ด้านบุคลากรและ
การบริหารจัดการ เป็นรายชื่อ

ระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. การติดตามการปฏิบัติงานของผู้ดูแลเด็กเล็กตาม บทบาทหน้าที่	4.49	0.53	มาก
2. การกำหนดนโยบายและวางแผนงานการจัดการศึกษา ของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลทุกคน	4.20	0.53	มาก
3. การดำเนินการตรวจสอบการใช้งบประมาณของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก	4.28	0.70	มาก
4. การดำเนินงานตามระบบการจัดการศึกษาของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ	4.21	0.76	มาก
5. การประเมินพัฒนาการเด็กที่สอดคล้องกับสภาพจริง และเหมาะสมกับวัย	4.27	0.76	มาก
6. การประสานงานระหว่างชุมชนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.19	0.70	มาก
โดยรวม	4.27	0.44	มาก

จากตาราง 8 พบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความคิดเห็น
เกี่ยวกับระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอกำแพง
จังหวัดมหาสารคาม ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ เป็นรายชื่อ อยู่ในระดับมาก 6 ข้อ โดยเรียง
ค่าเฉลี่ยต่อจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ การติดตามการปฏิบัติงานของผู้ดูแลเด็กเล็กตาม
บทบาทหน้าที่ ($\bar{x} = 4.49$) การดำเนินการตรวจสอบการใช้งบประมาณของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
($\bar{x} = 4.28$) และการประเมินพัฒนาการเด็กที่สอดคล้องกับสภาพจริงและเหมาะสมกับวัย ($\bar{x} = 4.27$)

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอกำแพง อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ด้านอาคารสถานที่
สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย เป็นรายชื่อ

ระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. การพัฒนาอาคารสถานที่ที่อยู่ในพื้นที่ซึ่งมีขนาด เหมาะสม ไม่อยู่ในพื้นที่ที่อาจเสี่ยงต่ออันตรายเพื่อ ป้องกันอุบัติเหตุต่างๆที่อาจเกิดขึ้นแก่ตัวเด็ก	4.45	0.58	มาก
2. การสร้างรั้วกันอาณาเขต รั้วรอบ ขอบชิด เพื่อ ป้องกันอันตรายจากภายนอก อันจะเกิดขึ้นภายใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.30	0.77	มาก
3. การจัดสิ่งแวดล้อมภายนอกตัวอาคารให้เป็นแหล่ง การเรียนรู้ที่หลากหลาย และการสร้างบรรยากาศ การเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย	4.42	0.66	มาก
4. การจัดให้มีสถานที่มีต้นไม้ให้ร่มเงา และมีความ ร่มรื่นในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้เด็กได้พักผ่อน หย่อนใจ	4.19	0.86	มาก
5. การจัดให้มีพื้นที่เล่นกลางแจ้งโดยมีเครื่องเล่นสนามที่ มีความปลอดภัยและเพียงพอกับจำนวนเด็ก	3.53	1.19	มาก
6. การจัดมุมกิจกรรมเพื่อกระตุ้น และส่งเสริม พัฒนาการเรียนรู้ ให้เด็กมีพัฒนาการพร้อมทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และ สติปัญญา อย่างน้อย 4 มุม	4.33	0.65	มาก
โดยรวม	4.21	0.52	มาก

จากตาราง 9 พบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความคิดเห็น
เกี่ยวกับระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอกำแพง อำเภอแกดำ
จังหวัดมหาสารคาม ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย เป็นรายชื่อ อยู่ในระดับมาก 6
ข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ การพัฒนาอาคารสถานที่ที่อยู่ในพื้นที่ซึ่งมี
ขนาดเหมาะสม ไม่อยู่ในพื้นที่ที่อาจเสี่ยงต่ออันตรายเพื่อป้องกันอุบัติเหตุต่างๆที่อาจเกิดขึ้นแก่ตัวเด็ก
($\bar{x}$ = 4.45) การจัดสิ่งแวดล้อมภายนอกตัวอาคารให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และการสร้าง
บรรยากาศการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย ($\bar{x}$ = 4.42) และการจัดมุมกิจกรรมเพื่อกระตุ้น และส่งเสริม
พัฒนาการเรียนรู้ ให้เด็กมีพัฒนาการพร้อมทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และ
สติปัญญา อย่างน้อย 4 มุม ($\bar{x}$ = 4.33)

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอกำแพง อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ด้านวิชาการ และ
กิจกรรมตามหลักสูตร เป็นรายข้อ

ระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. การจัดกิจกรรมเกมสื่การศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อให้ได้รู้จักเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น รู้จักแบ่งปัน อดทนและรอคอย	4.24	0.65	มาก
2. การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการทางสมองและ ส่งเสริมจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน มีความเหมาะสม	4.33	0.65	มาก
3. การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและ จิตใจที่ดีงามมีความเหมาะสม	4.32	0.65	มาก
4. การส่งเสริมสุขภาพอนามัยของผู้เรียน มีความ สม่ำเสมอ เช่น การตรวจสุขภาพ การแปรงฟัน เป็นต้น	4.46	0.64	มาก
5. การจัดกิจกรรมพัฒนาด้านร่างกายการเจริญเติบโต ตามวัยและสร้างสุขนิสัยที่ดีให้แก่เด็กมีความ เหมาะสมกับวัย	4.37	0.66	มาก
6. การจัดโภชนาการมีความเหมาะสมส่งเสริมให้ เด็กได้รับสารอาหารครบทั้ง 5 หมู่	4.81	0.40	มากที่สุด
โดยรวม	4.42	0.40	มาก

จากตาราง 10 พบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอกำแพง อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร เป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ ระดับมาก 6 ข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยต่อจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ การจัดโภชนาการมีความเหมาะสมส่งเสริมให้เด็กได้รับสารอาหารครบทั้ง 5 หมู่ ($\bar{x} = 4.81$) การส่งเสริมสุขภาพอนามัยของผู้เรียน มีความสม่ำเสมอ เช่น การตรวจสุขภาพ การแปรงฟัน เป็นต้น ($\bar{x} = 4.46$) และการจัดกิจกรรมพัฒนาด้านร่างกายการเจริญเติบโตตามวัยและสร้างสุขนิสัยที่ดีให้แก่เด็กมีความเหมาะสมกับวัย ($\bar{x} = 4.37$)

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอกำแพง อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคามด้านการมีส่วนร่วม
และการสนับสนุนจากชุมชน เป็นรายชื่อ

ระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการให้ข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง เพื่อทราบถึง กิจกรรมต่างๆภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.41	0.59	มาก
2. การจัดกิจกรรมให้ชุมชนและผู้ปกครองเข้ามามีส่วน ช่วยอาสาหรือพัฒนา (เช่น เข้าช่วยทำอาหาร ช่วย เล่นิทาน ช่วยดูแลเด็ก ซึ่งจะเป็นการสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก)	4.24	0.70	มาก
3. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาปรับปรุงศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กทั้งสภาพแวดล้อม และการจัดบริการ ของศูนย์อย่างสม่ำเสมอ	4.18	0.66	มาก
4. การส่งเสริมให้มีผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมใน การกำหนดแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก	4.22	0.71	มาก
5. การจัดประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กเพื่อกำหนดแผนงานและหาแนวทางแก้ไขพัฒนา ในด้านต่าง ๆ	4.20	0.66	มาก
6. การจัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่นและ ชุมชน เกี่ยวกับการดำเนินงาน ทิศทาง และแนวทาง การปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.26	0.70	มาก
โดยรวม	4.25	0.45	มาก

จากตาราง 11 พบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความคิดเห็น
เกี่ยวกับระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอกำแพง อำเภอแกดำ
จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน เป็นรายชื่อ อยู่ในระดับมาก 6 ข้อ
โดยเรียงค่าเฉลี่ยต่อจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการให้ข้อมูล
ข่าวสาร สารสนเทศเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง เพื่อทราบถึงกิจกรรมต่างๆภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{x}$ =
4.41) การจัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่นและชุมชน เกี่ยวกับการดำเนินงาน ทิศทาง และ
แนวทางการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{x}$ = 4.26) และการจัดกิจกรรมให้ชุมชนและผู้ปกครอง

เข้ามามีส่วนช่วยอาสาหรือพัฒนา (เช่น เข้าช่วยทำอาหาร ช่วยเล่นนิทานช่วยดูแลเด็ก ซึ่งจะเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) ($\bar{x} = 4.24$)

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตาม เพศ โดยใช้สถิติ t – test (Independent samples) และจำแนกตามอาชีพ/ตำแหน่ง และระดับการศึกษา โดยใช้สถิติ F – test (One-way ANOVA) ผลปรากฏดังตาราง 12 - 13

1. เพศ

ตาราง 12 ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคามของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีเพศต่างกัน

ระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ	ชาย		หญิง		t	p-value
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ	4.03 ¹	0.45	4.37 ¹	0.40	-5.600	0.000*
2. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย	3.89 ¹	0.50	4.33 ¹	0.48	-6.514	0.000*
3. ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร	4.25 ¹	0.47	4.49 ¹	0.34	-3.957	0.000*
4. ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน	4.09 ¹	0.43	4.32 ¹	0.45	-3.746	0.000*
โดยรวม	4.06 ¹	0.40	4.38 ¹	0.36	-6.074	0.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

¹ หมายถึง ระดับมาก ($\bar{x} = 3.51-4.50$)

จากตาราง 12 พบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคามโดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. อาชีพ/ตำแหน่ง

ตาราง 13 ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคามของผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีอาชีพ/ตำแหน่งต่างกัน

ระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ	คณะกรรมการ บริหารศูนย์ ฯ		ครูผู้ดูแลเด็ก		ผู้นำชุมชน		ผู้ปกครอง		F	p-value
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ	4.09 ¹	0.43	4.33 ¹	0.42	4.23 ¹	0.49	4.29 ¹	0.44	0.988	0.399
2. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และ ความปลอดภัย	3.90 ¹	0.56	4.12 ¹	0.56	4.15 ¹	0.55	4.24 ¹	0.51	2.059	0.106
3. ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร	4.14 ¹	0.47	4.52 ²	0.46	4.42 ¹	0.50	4.43 ¹	0.37	2.579	0.054
4. ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุน จากชุมชน	4.00 ¹	0.41	4.23 ¹	0.51	4.23 ¹	0.56	4.28 ¹	0.43	1.564	0.199
โดยรวม	4.03 ¹	0.44	4.30 ¹	0.42	4.26 ¹	0.48	4.31 ¹	0.37	2.092	0.102

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

¹ หมายถึง ระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.51-4.50)

² หมายถึง ระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.51-5.00)

จากตาราง 13 พบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีอาชีพ/ตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคามโดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

3. ระดับการศึกษา

ตาราง 14 ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอกำแพง จังหวัดมหาสารคามของผู้ที่เกี่ยวข้อง
ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

ระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ	ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา / ปวช.		อนุปริญญา /ปวส. /ปวท.ขึ้นไป		F	p-value
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ	4.29 ¹	0.44	4.27 ¹	0.45	4.27 ¹	0.46	0.064	0.938
2. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และ ความปลอดภัย	4.27 ¹	0.51	4.19 ¹	0.53	4.03 ¹	0.47	1.911	0.150
3. ด้านวิชาการ และกิจกรรมตาม หลักสูตร	4.44 ¹	0.35	4.41 ¹	0.43	4.41 ¹	0.40	0.179	0.836
4. ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุน จากชุมชน	4.28 ¹	0.44	4.26 ¹	0.45	4.07 ¹	0.48	2.058	0.130
โดยรวม	4.32 ¹	0.39	4.28 ¹	0.41	4.20 ¹	0.35	0.898	0.409

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

¹ หมายถึง ระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.51-4.50)

จากตาราง 14 พบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคามโดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ผลปรากฏดังตาราง 15 -

ตาราง 15 ความถี่ของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ

ที่	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	จำนวนความถี่
	ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ	
1.	ควรมีจัดสรรบุคลากรที่เพียงพอต่อจำนวนเด็ก มีความรับผิดชอบ มุ่งมั่นอุทิศตนในการสอนและพัฒนาผู้เรียนมีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเองและแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ	12
2.	ควรจัดให้บุคลากรได้รับการอบรมความรู้ด้านวิชาการ ด้านการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องทุกปี อย่างน้อยปีการศึกษาละ 2 ครั้ง เพื่อเปิดโอกาสให้บุคลากรได้นำความรู้จากการฝึกอบรมนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน	9
3.	ควรส่งเสริมสนับสนุนให้มีการบรรจุครูผู้ดูแลเด็กเล็กให้มีคุณสมบัติครบถ้วนตามความต้องการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	7
4.	ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน ภาครัฐและเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามบทบาทหน้าที่	4
5.	ควรมีการปรับปรุงรูปแบบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กตามสภาพบริบทของพื้นที่ และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และความต้องการของเด็กเล็กเป็นสำคัญ	2

จากตาราง 15 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการเรียงความถี่จากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ควรมีจัดสรรบุคลากรที่เพียงพอต่อจำนวนเด็ก มีความรับผิดชอบ มุ่งมั่นอุทิศตนในการสอนและพัฒนาผู้เรียน มีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเองและแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ (ความถี่ 12) ควรจัดให้บุคลากรได้รับการอบรมอย่างต่อเนื่องทุกปี อย่างน้อยปีการศึกษาละ 2 ครั้ง เพื่อเปิดโอกาสให้บุคลากรได้นำความรู้จากการฝึกอบรมนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน (ความถี่ 9) และควรส่งเสริมสนับสนุนให้มีการบรรจุครูผู้ดูแลเด็กเล็กให้มีคุณสมบัติครบถ้วนตามความต้องการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ความถี่ 7)

ตาราง 16 ความถี่ของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอกำแพง จังหวัดมหาสารคาม ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก

ที่	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	จำนวนความถี่
1.	ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก เช่น การปรับปรุงภูมิทัศน์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซ่อมแซมเครื่องเล่น อุปกรณ์ที่จำเป็นของเด็กเล็ก	10
2.	จัดหาพื้นที่ใช้สอยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่มเติม หรือขยายพื้นที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งอาจได้จากการจัดซื้อที่ดินเพิ่มเติมในการก่อสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	8
3.	ควรมีการดูแลในเรื่องความสะอาดของห้องน้ำ ห้องเรียนเพื่อให้มีความเหมาะสมกับการเรียนรู้	7
4.	การจัดสภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัวเด็ก จะต้องเป็นสิ่งที่เด็กเรียนรู้ได้เกี่ยวกับตนเอง ธรรมชาติ และการอยู่ร่วมกันในสังคม	5
5.	ควรปรับเปลี่ยนเครื่องเล่นกลางแจ้งที่เก่าและชำรุด โดยซ่อมแซมหรือเปลี่ยนเพื่อความปลอดภัยสำหรับเด็ก นอกจากนี้จะต้องจัดเตรียมให้เพียงพอกับจำนวนเด็กเล็กที่เพิ่ม	3

จากตาราง 16 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอกำแพง จังหวัดมหาสารคาม ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก เรียงความถี่จากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก เช่น การปรับปรุงภูมิทัศน์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซ่อมแซมเครื่องเล่น อุปกรณ์ที่จำเป็นของเด็กเล็ก (ความถี่ = 10) จัดหาพื้นที่ใช้สอยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่มเติม หรือขยายพื้นที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งอาจได้จากการจัดซื้อที่ดินเพิ่มเติมในการก่อสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ความถี่ = 8) และควรมีการดูแลในเรื่องความสะอาดของห้องน้ำ ห้องเรียนเพื่อให้มีความเหมาะสมกับการเรียนรู้ (ความถี่ = 7)

ตาราง 17 ความถี่ของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอกำแพง จังหวัดมหาสารคาม ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร

ที่	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	จำนวนความถี่
	ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร	
1.	ควรมีการประสานความร่วมมือในการจัดหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัยให้มีความสอดคล้อง และเป็นแนวทางเดียวกันทุกพื้นที่เพื่อความสะดวกในการดำเนินงานด้านส่งเสริมวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตรในอนาคต	13
2.	ควรปรับเปลี่ยนหลักสูตรให้เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย โดยยึดความต้องการ และความสอดคล้องกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นสำคัญ	9
3.	ควรยึดหลักสูตรแกนกลางเป็นแนวทางในการจัดการส่งเสริมด้านการศึกษา และมีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเน้นการบูรณาการความรู้จากภูมิปัญญาในท้องถิ่น	7
4.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรส่งเสริมให้มีการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อนำมาพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง	5

จากตาราง 17 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอกำแพง จังหวัดมหาสารคาม ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร เรียงความถี่จากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ควรมีการประสานความร่วมมือในการจัดหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัยให้มีความสอดคล้อง และเป็นแนวทางเดียวกันทุกพื้นที่เพื่อความสะดวกในการดำเนินงานด้านส่งเสริมวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตรในอนาคต (ความถี่ = 13) ควรปรับเปลี่ยนหลักสูตรให้เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย โดยยึดความต้องการ และความสอดคล้องกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นสำคัญ (ความถี่ = 9) และควรยึดหลักสูตรแกนกลางเป็นแนวทางในการจัดการส่งเสริมด้านการศึกษา และมีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเน้นการบูรณาการความรู้จากภูมิปัญญาในท้องถิ่น (ความถี่ = 7)

ตาราง 18 ความถี่ของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอกำแพง จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน

ที่	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	จำนวน ความถี่
	ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน	
1.	ควรส่งเสริมให้ชุมชนและสมาชิกในครอบครัวของเด็กเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาสภาพแวดล้อม และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการบริการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างสม่ำเสมอ	13
2.	ควรมีการประชาสัมพันธ์งานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ชุมชนรับทราบอย่างต่อเนื่อง	10
3.	ควรจัดทำกิจกรรมเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน ครอบครัวและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	7
4.	ควรมีการจัดประชุมบ่อยขึ้น เพื่อเปิดโอกาสให้ครอบครัวได้รับทราบปัญหาและหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน เช่น การขอความร่วมมือในการสร้างรั้วรอบขอบชิด การร่วมจัดกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3
5.	ครูผู้สอนควรออกเยี่ยมบ้านเด็กเล็กเพื่อส่งเสริมความร่วมมือในการพัฒนาเด็กเล็ก และรับฟังปัญหาที่เกิดขึ้น	2

จากตาราง 18 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอกำแพง จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน เรียงความถี่จากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ควรส่งเสริมให้ชุมชนและสมาชิกในครอบครัวของเด็กเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาสภาพแวดล้อม และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการบริการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างสม่ำเสมอ (ความถี่ = 13) ควรมีการประชาสัมพันธ์งานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ชุมชนรับทราบอย่างต่อเนื่อง (ความถี่ = 10) และควรจัดทำกิจกรรมเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ความถี่ = 7)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดมหาสารคาม ผู้ศึกษาได้ทำการสรุปและมีประเด็นสำคัญในการนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการศึกษา
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตาม เพศ ตำแหน่ง/อาชีพ และระดับการศึกษา
3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะและนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดมหาสารคาม

สรุปผล

1. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอาชีพ/ตำแหน่งผู้ปกครอง และมีการศึกษาระดับการศึกษามัธยมศึกษา /ปวช.
2. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน และด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย
- 2.1 ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยต่อจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ การติดตามการปฏิบัติงานของผู้ดูแลเด็กเล็กตามบทบาทหน้าที่ การดำเนินการตรวจสอบการใช้งบประมาณของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และการประเมินพัฒนาการเด็กที่สอดคล้องกับสภาพจริงและเหมาะสมกับวัย
- 2.2 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย อยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยต่อจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ การพัฒนาอาคารสถานที่ที่อยู่ในพื้นที่ซึ่งมีขนาดเหมาะสม ไม่อยู่ในพื้นที่ที่อาจเสี่ยงต่ออันตรายเพื่อป้องกันอุบัติเหตุต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นแก่ตัวเด็ก การจัดสิ่งแวดล้อมภายนอกตัวอาคารให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้กับเด็ก

ปฐมวัย และการจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้น และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ ให้เด็กมีพัฒนาการพร้อมทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา อย่างน้อย 4 มุม

2.3 ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร อยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยต่อจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ การจัดโภชนาการมีความเหมาะสมส่งเสริมให้เด็กได้รับสารอาหารครบทั้ง 5 หมู่ การส่งเสริมสุขภาพอนามัยของผู้เรียน มีความสม่ำเสมอ เช่น การตรวจสุขภาพ การแปรงฟัน เป็นต้น และการจัดกิจกรรมพัฒนาด้านร่างกายการเจริญเติบโตตามวัยและสร้างสุขนิสัยที่ดีให้แก่เด็ก มีความเหมาะสมกับวัย

2.4 ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยต่อจากมาก ไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการให้ข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง เพื่อทราบถึงกิจกรรมต่างๆ ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การจัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่นและชุมชน เกี่ยวกับการดำเนินงาน ทิศทาง และแนวทางการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และการจัดกิจกรรมให้ชุมชนและผู้ปกครองเข้ามามีส่วนช่วยอาสาหรือพัฒนา (เช่น เข้าช่วยทำอาหาร ช่วยเล่านิทาน ช่วยดูแลเด็ก ซึ่งจะเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก)

3. ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอกำแพง จังหวัดมหาสารคาม

3.1 เพศ พบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอกำแพง จังหวัดมหาสารคามโดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 อาชีพ/ตำแหน่ง พบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีอาชีพ/ตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอกำแพง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

3.3 ระดับการศึกษา พบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอกำแพง จังหวัดมหาสารคามโดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

4. ผลการศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอกำแพง จังหวัดมหาสารคาม พบว่า

4.1 ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ เรียงความถี่จากมากไปหาน้อย คือ ควรมีจัดสรรบุคลากรที่เพียงพอต่อจำนวนเด็ก มีความรับผิดชอบ มุ่งมั่นอุทิศตนในการสอนและพัฒนาผู้เรียน มีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเองและแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ ควรจัดให้บุคลากรได้รับการอบรมอย่างต่อเนื่องทุกปี อย่างน้อยปีการศึกษาละ 2 ครั้ง เพื่อเปิดโอกาสให้บุคลากรได้นำความรู้จากการฝึกอบรมนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน และควรส่งเสริมสนับสนุนให้มีการบรรจุครูผู้ดูแลเด็กเล็กให้มีคุณสมบัติครบถ้วนตามความต้องการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4.2 ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก เรียงความถี่จากมากไปหาน้อย คือ ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก เช่น การปรับปรุงภูมิทัศน์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรจัดหาพื้นที่ใช้สอยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่มเติม หรือขยายพื้นที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งอาจได้จากการจัดซื้อที่ดินเพิ่มเติมในการก่อสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีการดูแลในเรื่องความสะดวกของห้องน้ำ ห้องเรียนเพื่อให้มีความเหมาะสมกับการเรียนรู้ ควรจัดสภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัวเด็ก จะต้องเป็นสิ่งที่เด็กเรียนรู้ได้เกี่ยวกับตนเอง ธรรมชาติ และการอยู่ร่วมกันในสังคม ควรปรับเปลี่ยนของเล่นที่เก่าและชำรุด เพราะอาจเป็นอันตรายได้ และควรเพิ่มจำนวนห้องเรียน เพราะจำนวนเด็กมากเกินไป ทำให้ห้องเรียนคับแคบ

4.3 ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร เรียงความถี่จากมากไปหาน้อย คือ ควรมีการประสานความร่วมมือในการจัดหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัยให้มีความสอดคล้อง และเป็นแนวทางเดียวกันทุกพื้นที่เพื่อความสะดวกในการดำเนินงาน ด้านส่งเสริมวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตรในอนาคต ควรปรับเปลี่ยนหลักสูตรให้เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย โดยยึดความต้องการ และความสอดคล้องกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นสำคัญ และควรยึดหลักสูตรแกนกลางเป็นแนวทางในการจัดการส่งเสริมด้านการศึกษา และมีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเน้นการบูรณาการความรู้จากภูมิปัญญาในท้องถิ่น

4.4 ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน เรียงความถี่จากมากไปหาน้อย คือ ควรส่งเสริมให้ชุมชนและสมาชิกในครอบครัวของเด็กเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาสภาพแวดล้อม และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดบริการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างสม่ำเสมอ ควรมีการประชาสัมพันธ์งานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ชุมชนรับทราบอย่างต่อเนื่อง ควรจัดทำกิจกรรมเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีการจัดประชุมบ่อยขึ้น เพื่อเปิดโอกาสให้ครอบครัวได้รับทราบปัญหาและหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน เช่น การขอความร่วมมือในการสร้างรั้วรอบขอบชิด การร่วมจัดกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้สอนควรออกเยี่ยมบ้านเด็กเล็ก เพื่อส่งเสริมความร่วมมือในการพัฒนาเด็กเล็ก และรับฟังปัญหาที่เกิดขึ้น

อภิปรายผล

1. ระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกด้า อำเภอกำแพง จังหวัดมหาสารคาม พบว่า มีระดับการปฏิบัติโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้อาจมีสาเหตุมาจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลได้ปฏิบัติตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 4 ด้านอยู่แล้ว และอีกประการหนึ่งการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นงานที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีความพร้อมเท่านั้น จึงจะได้รับการถ่ายโอนมา ดังนั้นสภาพการบริหารจัดการศึกษาจึงอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของกษิตีเดช จิวน้อย (2550 : 37) ได้ศึกษาการประเมินผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลตูมใหญ่ อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า โดยภาพรวมการประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลตูมใหญ่ อำเภอกุฉินารายณ์ อยู่ในระดับมาก ดารุณี นิลน้อย (2550 : 66 – 68) ได้ศึกษาปัจจัยที่

มีผลต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ระดับอนุบาล 3 ขวบ กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล ไทรย้อย อำเภอนิคมบ่งพร จังหวัดพิษณุโลก มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ศราวุธ สังกะเพศ (2551 : 83) ได้ศึกษาการประเมินประสิทธิผลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลสบเตี๊ยะ อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ระดับประสิทธิผลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลสบเตี๊ยะ อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี เขมิกา นุ่มพุ่ม (2553 : 79) ได้ศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลนครอุดรธานี พบว่า ผู้ปกครอง เห็นว่ามีการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลนครอุดรธานี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ธมนวรรณ ผลินยศ (2553 : 61) ได้ศึกษาการศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลผักแว่น อำเภोजังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลผักแว่น โดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน คือ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร และด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน อยู่ในระดับมากอดุมลักษณะ คำลือ (2553 : 55 – 58) ได้ศึกษา ทรรศนะต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอสี่คิ้ว จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ในภาพรวมบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอสี่คิ้ว จังหวัดนครราชสีมา มีทรรศนะต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในระดับเห็นด้วยมาก

จากการสรุปผลการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมดังกล่าวข้างต้นสามารถนำมาอภิปรายผลโดยจำแนกเป็นรายด้านและรายข้อได้ดังนี้

1.1 ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้มีการเพิ่มพูนความรู้ให้ผู้ดูแลเด็กเล็ก มีการสนับสนุนงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการวางแผนเพื่อกำหนดแนวทางในการจัดการเรียนรู้ ระหว่างคณะกรรมการคณะกรรมการบริหาร มีการจัดอบรมให้ความรู้แก่คณะกรรมการศูนย์ และผู้ดูแลเด็กเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริการศูนย์ ที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน มีการให้คำปรึกษา แนะนำ และดูแลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แก่ผู้ดูแลเด็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการปฏิบัติงานร่วมกันของประธานศูนย์ฯ ผู้ดูแลเด็ก และข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ ในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก จำนวนผู้ดูแลเด็กมีความเพียงพอกับจำนวนเด็ก ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของดารุณี นิลน้อย (2550 : 66 – 68) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ระดับอนุบาล 3 ขวบ กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลไทรย้อย อำเภอนิคมบ่งพร จังหวัดพิษณุโลก มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีผลต่อการดำเนินงานเห็นด้วยมากที่สุด คือ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ศราวุธ สังกะเพศ (2551 : 83) ได้ศึกษาการประเมินประสิทธิผลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลสบเตี๊ยะ อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ระดับประสิทธิผลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลสบเตี๊ยะ อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี โดยพิจารณาจากปัจจัยด้านนโยบายการบริหาร การปฏิบัติ และผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับประสิทธิผลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อันดับแรก คือ ด้านตัวบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และเขมิกา นุ่มพุ่ม (2553 : 79) ได้ศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลนครอุดรธานี พบว่า

ผู้ปกครอง เห็นว่ามีการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก และธมนวรรณ ผลินยศ (2553 : 61) ได้ศึกษาการศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลผักแว่น อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลผักแว่นเป็นรายด้าน 4 ด้าน ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้มีการพัฒนาอาคารสถานที่ที่อยู่ในพื้นที่ซึ่งมีขนาดเหมาะสม ไม่อยู่ในพื้นที่ที่อาจเสี่ยงต่ออันตรายเพื่อป้องกันอุบัติเหตุต่างๆที่อาจเกิดขึ้นแก่ตัวเด็ก มีการจัดสิ่งแวดล้อมภายนอกตัวอาคารให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย และการจัดมุมกิจกรรมเพื่อกระตุ้น และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ ให้เด็กมีพัฒนาการพร้อมทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา อย่างน้อย 4 มุม สอดคล้องกับการศึกษาของธมนวรรณ ผลินยศ (2553 : 61) ได้ศึกษาการศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลผักแว่น อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลผักแว่น ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้มีการจัดโภชนาการมีความเหมาะสมส่งเสริมให้เด็กได้รับสารอาหารครบทั้ง 5 หมู่ การส่งเสริมสุขภาพอนามัยของผู้เรียน มีความสม่ำเสมอ เช่น การตรวจสุขภาพ การแปรงฟัน เป็นต้น และการจัดกิจกรรมพัฒนาด้านร่างกายการเจริญเติบโตตามวัยและสร้างสุขนิสัยที่ดีให้แก่เด็ก มีความเหมาะสมกับวัย สอดคล้องกับการศึกษาของอุดมลักษณ์ คำสี (2553 : 55 – 58) ได้ศึกษา ทรรศนะต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ในภาพรวมบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา มีทรรศนะต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย พบว่า ด้านบริหารวิชาการ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

1.4 ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการให้ข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ เป็นประจำอย่างต่อเนื่อง เพื่อทราบถึงกิจกรรมต่างๆภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การจัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่นและชุมชน เกี่ยวกับการดำเนินงาน ทิศทาง และแนวทางการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และการจัดกิจกรรมให้ชุมชนและผู้ปกครองเข้ามามีส่วนช่วยอาสาหรือพัฒนา (เช่น เข้าช่วยทำอาหาร ช่วยเล่านิทาน ช่วยดูแลเด็ก ซึ่งจะเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) สอดคล้องกับการศึกษาของธมนวรรณ ผลินยศ (2553 : 61) ได้ศึกษาการศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลผักแว่น อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลผักแว่น ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน อยู่ในระดับมาก เขมิกา นุ่มพุ่ม (2553 : 79) ได้ศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลนครอุดรธานี พบว่า ผู้ปกครอง เห็นว่ามีการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชนอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอกำแพง จังหวัดมหาสารคาม

2.1 เพศ พบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอกำแพง จังหวัดมหาสารคามโดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องส่วนใหญ่ที่เป็นเพศหญิงจะมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากกว่าเพศชายซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นรับผิดชอบในการประกอบอาชีพหาเลี้ยงครอบครัวจึงไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้เพศหญิงซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ปกครองเด็กต้องรับผิดชอบในการไปรับไปส่งลูกหลานเป็นประจำ จึงมีโอกาสได้เข้าร่วมกิจกรรม และทราบถึงระบบการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างสม่ำเสมอจึงทำให้มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสิริชา วงศ์ประทุม (2553 : 122 – 123) ได้ศึกษาการประเมินประสิทธิผลการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนแดง อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษา พบว่า ผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินประสิทธิผลการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนแดงอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน เขมิกา นุ่มพุ่ม (2553 : 79) ได้ศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลนครอุดรธานี พบว่า เพศที่ต่างกัน เห็นว่ามีการดำเนินงานศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก สังกัดเทศบาลนครอุดรธานี โดยรวมและเป็นรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ($P > .05$) อุดมลักษณ์ คำลือ (2553 : 55 – 58) ได้ศึกษา ทัศนคติต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา พบว่า บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ที่มีเพศต่างกันมีทัศนคติต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ไม่แตกต่างกัน

2.2 อาชีพ/ตำแหน่ง พบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีอาชีพ/ตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอกำแพง จังหวัดมหาสารคามโดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงานของครูผู้สอน ส่งเสริมการจัดประสบการณ์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีการจัดทำสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน ผู้ปกครอง และผู้ดูแลเด็กในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันเด็ก วันแม่ เป็นต้น ซึ่งทำให้การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กประสบความสำเร็จในที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของอุดมลักษณ์ คำลือ (2553 : 55 – 58) ได้ศึกษา ทัศนคติต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา พบว่า บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ที่มีอาชีพ/ตำแหน่งต่างกันมีทัศนคติต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ไม่แตกต่างกัน เขมิกา นุ่มพุ่ม (2553 : 79) ได้ศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลนครอุดรธานี พบว่า ผู้ปกครอง เห็นว่ามีการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลนครอุดรธานี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร และ

ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน เมื่อจำแนกตามอาชีพต่างกัน เห็นว่ามีการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก สังกัดเทศบาลนครอุดรธานี โดยรวมและเป็นรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ($P > .05$)

2.3 ระดับการศึกษา พบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มี ระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการให้ความสำคัญและเอาใจใส่ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดูแลเด็ก มีการวางแผนเพื่อกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ระหว่างคณะกรรมการบริหาร มีการจัดอบรมให้ความรู้แก่คณะกรรมการบริหารศูนย์ที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบันในการปฏิบัติงานของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์ ที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน มีการปฏิบัติงาน ร่วมกันของประธานศูนย์ฯ ผู้ดูแลเด็ก และข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ ในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็ก เล็ก มีการจัดมุมประสบการณ์และการตกแต่งห้องเรียนอย่างเหมาะสมมีการจัดแบ่งพื้นที่สำหรับการ จัดเก็บอุปกรณ์การศึกษาและอุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นสัดส่วน มีการจัดสภาพแวดล้อมในบริเวณศูนย์พัฒนา เด็กเล็กมีความร่มรื่นไม่มีสิ่งรบกวนหรือเป็นอันตรายต่อเด็ก เป็นต้น ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวมีการ จัดแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน โดยไม่แบ่งแยกระดับการศึกษาทำให้ผู้ที่ เกี่ยวข้องต่างๆ สามารถมีส่วนร่วมและทราบถึงหลักการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างชัดเจน สอดคล้องกับการศึกษาของนันทิยา รักตประจักษ์ (2548 : 59 – 60) ได้ศึกษาความต้องการ ในการจัด การศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาปฐมวัยของกองทัพอากาศ พบว่า ผู้บริหารที่อยู่ในมิวณการศึกษา ต่างกันมีความต้องการในการจัดการศึกษาปฐมวัยด้านการบริหาร ด้านบุคลากรด้านการจัด สภาพแวดล้อม ด้านการบริหาร และด้านความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับครอบครัว และชุมชนไม่ แตกต่างกัน อุดมลักษณ์ คำลือ (2553 : 55 – 58) ได้ศึกษา ทรรศนะต่อการจัดการศึกษาระดับ ปฐมวัยของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา พบว่า บุคลากรของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ที่มีระดับการศึกษาต่างกัันมีทรรศนะต่อ การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

จากผลการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการศึกษาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ผู้ศึกษาค้นคว้ามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.1 ผลการศึกษาพบว่า การจัดให้มีพื้นที่เล่นกลางแจ้งโดยมีเครื่องเล่นสนามที่มีความ ปลอดภัยและเพียงพอกับจำนวนเด็กมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ซึ่งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะต้องมีการปรับปรุงแก้ไข โดยตรวจสอบคุณภาพของเครื่องเล่นต่าง ๆ เพื่อให้มีความปลอดภัยเหมาะสมกับเด็ก นอกจากนี้จะต้องมี การจัดสรรด้านงบประมาณเพื่อจัดซื้อเครื่องเล่นให้มีความเพียงพอกับจำนวนเด็กที่มีจำนวนมากขึ้นทุกปี

1.2 องค์การบริหารส่วนตำบลต่าง ๆ ควรเปิดโอกาส และส่งเสริมให้ชุมชน ผู้มีส่วนร่วม ต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในรูปแบบของคณะกรรมการศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อจะได้ส่งเสริมสนับสนุนงานบริการต่าง ๆ เช่น การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกีฬา ประเพณี การหางบประมาณ ช่วยเหลือสนับสนุนด้านการประชาสัมพันธ์งานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้

ชุมชนโดยรอบได้รับทราบอย่างทั่วถึง ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างชุมชนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาค้นคว้าเรื่อง ความพร้อมในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม

2.2 ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการ บริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดมหาสารคาม

2.3 ควรศึกษาความคิดเห็นของผู้นำชุมชนหรือผู้นำท้องถิ่นเกี่ยวกับการดำเนินงานของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาต่อไปในอนาคต

2.4 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนา เด็กเล็กในเขตจังหวัดมหาสารคาม

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2548.
- _____. มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2547.
- กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษาพุทธศักราช 2550 อายุ 3 – 6 ปี. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2550.
- กษิดิ์เดช จิวน้อย. การประเมินผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น แบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลชุมใหญ่ อำเภอกุเมือง จังหวัดบุรีรัมย์. การศึกษาอิสระ ร.ป.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2550.
- เขมิกา นุ่มพุ่ม. การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลนครอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ ร.ป.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.
- ดรุณี นิลน้อย. ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ระดับอนุบาล 3 ขวบ กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลไทรน้อย อำเภอนิคมบ่งช้างจังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ ร.ป.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2550.
- ท้องถิ่น อำเภอกำแพง. การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก. มหาสารคาม : ม.ป.พ., 2554.
- ทัศนาศ แสงศักดิ์. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา : จุดเริ่มต้นการพัฒนาประเทศ. 2548. <<http://www.tkc.go.th/>> 21 กรกฎาคม 2554, .
- ธมนวรรณ ผลินยศ. การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลผักแว่น อำเภोजังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ ร.ป.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.
- นันทิยา รักตประจิด. การศึกษาความต้องการในการจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษา ปฐมวัยของ กองทัพอากาศ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2548.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2545.
- ประพันธ์ ทองสีดา. ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดกรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2547.
- มานพ สวามิชัย. องค์การและการบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2549.
- “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550,” ราชกิจจานุเบกษา. ไม่มีเลขหน้า. 2550.
- วรารณ รักวิชัย. รอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์นการพิมพ์, 2548.
- ศราวุธ สังกะเพศ. การประเมินประสิทธิผลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลสบเตี๊ยะ อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ ร.ป.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2551.
- สมคิด บางโม. องค์การและการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : น้าอักษรการพิมพ์, 2547.
- สมพงศ์ เกษมสิน. การบริหารกับพฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญ, 2547.
- สมยศ นาวิการ. การบริหาร (Management). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้า, 2548.

- สิริชชา วงศ์ประทุม. การประเมินประสิทธิผลการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนแดง อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม. การศึกษาอิสระ ปร.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.
- สุชาดา สมสวนจิต. ปัญหาอุปสรรคและปัจจัยการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดนครราชสีมา. การศึกษาอิสระ ปร.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2547.
- เสนาะ ตีเยาว์. หลักการบริหาร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. การจัดการศึกษาของชุมชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2545.
- _____. บทบาทการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว, 2547.
- อัครเดช วรหาญ. ความสามารถในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่. การศึกษาอิสระ ปร.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2548.
- อุดมลักษณ์ คำลือ. ทฤษฎีต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ คม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, 2553.
- อุทัย หิรัญโต. กลุ่มสัมพันธ์และการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ
เรื่อง การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอกำแพง
จังหวัดมหาสารคาม

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ การศึกษาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอกำแพง จังหวัดมหาสารคาม แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอกำแพง จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งมีลักษณะเป็นข้อคำถามตามมาตราส่วนประมาณค่า มีตัวเลือกระดับการดำเนินงาน 5 อันดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยใช้คะแนน เป็น 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการศึกษาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอกำแพง จังหวัดมหาสารคาม

ในการตอบแบบสอบถามขอความกรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ ตามสภาพความเป็นจริง โดยไม่เว้นข้อใดข้อหนึ่ง (เพราะจะทำให้คำตอบที่ได้รับไม่สมบูรณ์และไม่สามารถวิเคราะห์ผลได้) ซึ่งการตอบแบบสอบถามทั้งหมดจะทำให้ผลการศึกษาค้นคว้ามีความน่าเชื่อถือคำตอบของท่านจะถือเป็นความลับและใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ของท่านแต่ประการใด

ผู้ศึกษาขอขอบคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม มา ณ โอกาสนี้

นายทรงศักดิ์ ปักโคทนาง

นิสิตปริญญาโท รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กชุดที่

แบบสอบถามเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ
เรื่อง การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอกำแพงแสน
จังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมายถูก ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับข้อมูลของท่านเพียงข้อเดียว

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

2. อาชีพ/ตำแหน่ง

☐ คณะกรรมการบริหารศูนย์ ฯ

☐ ครูผู้ดูแลเด็ก

☐ ผู้นำชุมชน

☐ ผู้ปกครอง

3. ระดับการศึกษา

☐ ประถมศึกษา

☐ มัธยมศึกษา / ปวช.

☐ อนุปริญญา /ปวส. /ปวท.

☐ ปริญญาตรี

☐ สูงกว่าปริญญาตรี

4. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่สังกัด

☐ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านเหล่าจั่น

☐ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านหนองเจริญ

☐ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านนาฏ

ตอนที่ 2 ระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ
อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง โดยมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

5	หมายถึง	มีการปฏิบัติมากที่สุด
4	หมายถึง	มีการปฏิบัติมาก
3	หมายถึง	มีการปฏิบัติปานกลาง
2	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อย
1	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

ตัวอย่าง การตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
0.	บุคลากรและการบริหารจัดการ การมีส่วนร่วมในการติดตามการปฏิบัติงานของผู้ดูแลเด็ก เล็กตามบทบาทหน้าที่		✓			

จากตัวอย่าง แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ดังนี้

ข้อที่ 0. การมีส่วนร่วมในการติดตามการปฏิบัติงานของผู้ดูแลเด็กเล็กตามบทบาทหน้าที่
อยู่ในระดับมาก

การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ					
1. การติดตามการปฏิบัติงานของผู้ดูแลเด็กเล็กตาม บทบาทหน้าที่					
2. การกำหนดนโยบายและวางแผนงานการจัด การศึกษาของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ทุกคน					
3. การดำเนินการตรวจสอบการใช้งบประมาณของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก					
4. การดำเนินงานตามระบบการจัดการศึกษาของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ					
5. การประเมินพัฒนาการเด็กที่สอดคล้องกับสภาพจริง และเหมาะสมกับวัย					
6. การประสานงานระหว่างชุมชนและศูนย์พัฒนาเด็ก เล็ก					
ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย					
1. การพัฒนาอาคารสถานที่ที่อยู่ในพื้นที่ซึ่งมีขนาด เหมาะสม ไม่อยู่ในพื้นที่ที่อาจเสี่ยงต่ออันตรายเพื่อ ป้องกันอุบัติเหตุต่างๆที่อาจเกิดขึ้นแก่ตัวเด็ก					
2. การสร้างรั้วกันอาณาเขต รั้วรอบ ขอบชิด เพื่อป้องกัน อันตรายจากภายนอก อันจะเกิดขึ้นภายในศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก					
3. การจัดสิ่งแวดล้อมภายนอกตัวอาคารให้เป็นแหล่ง การเรียนรู้ที่หลากหลาย และการสร้างบรรยากาศการ เรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย					

การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
4. การจัดให้มีสถานที่มีต้นไม้ให้ร่มเงา และมีความร่มรื่น ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้เด็กได้พักผ่อนหย่อนใจ					
5. การจัดให้มีพื้นที่เล่นกลางแจ้งโดยมีเครื่องเล่นสนามที่ มีความปลอดภัยและเพียงพอกับจำนวนเด็ก					
6. การจัดมุมกิจกรรมเพื่อกระตุ้น และส่งเสริม พัฒนาการเรียนรู้ ให้เด็กมีพัฒนาการพร้อมทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา อย่างน้อย 4 มุม					
ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร					
1. การจัดกิจกรรมเกมส์การศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กรู้จักเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น รู้จักแบ่งปัน อดทนและรอคอย					
2. การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการทางสมองและ ส่งเสริมจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนมี ความเหมาะสม					
3. การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและจิตใจ ที่ดีงามมีความเหมาะสม					
4. การส่งเสริมสุขภาพอนามัยของผู้เรียน มีความ สม่ำเสมอ เช่น การตรวจสุขภาพ การแปรงฟัน เป็น ต้น					
5. การจัดกิจกรรมพัฒนาด้านร่างกายการเจริญเติบโต ตามวัยและสร้างสุขนิสัยที่ดีให้แก่เด็กมีความ เหมาะสมกับวัย					

การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
6. การจัดโภชนาการมีความเหมาะสมส่งเสริมให้เด็กได้รับสารอาหารครบทั้ง 5 หมู่					
ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน					
1. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการให้ข้อมูลข่าวสารสารสนเทศเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง เพื่อทราบถึงกิจกรรมต่างๆภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
2. การจัดกิจกรรมให้ชุมชนและผู้ปกครองเข้ามามีส่วนช่วยอาสาหรือพัฒนา (เช่น เข้าช่วยทำอาหาร ช่วยเล่านิทาน ช่วยดูแลเด็ก ซึ่งจะเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก)					
3. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาปรับปรุงศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งสภาพแวดล้อม และการจัดบริการของศูนย์อย่างสม่ำเสมอ					
4. การส่งเสริมให้มีผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
5. การจัดประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อกำหนดแผนงานและหาแนวทางแก้ไขพัฒนาในด้านต่าง ๆ					
6. การจัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่นและชุมชน เกี่ยวกับการดำเนินงาน ทิศทาง และแนวทางการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ
อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม

1. ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ.....

.....

.....

.....

2. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย.....

.....

.....

.....

3. ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร.....

.....

.....

.....

4. ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน.....

.....

.....

.....

5. ด้านอื่น ๆ

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ข
การวิเคราะห์ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

ตาราง 19 การวิเคราะห์ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

คำถามข้อ	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			รวมค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
1	+1	+1	+1	1.00
2	+1	+1	+1	1.00
3	+1	+1	+1	1.00
4	+1	+1	+1	1.00
5	+1	+1	+1	1.00
6	+1	+1	+1	1.00
7	+1	+1	+1	1.00
8	+1	+1	0	0.67
9	+1	+1	+1	1.00
10	+1	+1	+1	1.00
11	+1	+1	+1	1.00
12	+1	+1	+1	1.00
13	+1	+1	+1	1.00
14	0	+1	+1	0.67
15	+1	+1	+1	1.00
16	+1	+1	+1	1.00
17	+1	+1	+1	1.00
18	+1	+1	+1	1.00
19	+1	+1	+1	1.00
20	+1	0	+1	0.67
21	+1	+1	+1	1.00
22	+1	+1	+1	1.00
23	+1	+1	+1	1.00
24	+1	+1	0	0.67

ภาคผนวก ค
ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่น

ตาราง 20 การวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ค่าความเชื่อมั่น (α)
ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ		0.97
คำถามข้อที่ 1	0.77	
คำถามข้อที่ 2	0.83	
คำถามข้อที่ 3	0.72	
คำถามข้อที่ 4	0.79	
คำถามข้อที่ 5	0.78	
คำถามข้อที่ 6	0.71	
ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย		0.97
คำถามข้อที่ 7	0.77	
คำถามข้อที่ 8	0.72	
คำถามข้อที่ 9	0.75	
คำถามข้อที่ 10	0.86	
คำถามข้อที่ 11	0.84	
คำถามข้อที่ 12	0.70	
ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร		0.97
คำถามข้อที่ 13	0.89	
คำถามข้อที่ 14	0.73	
คำถามข้อที่ 15	0.70	
คำถามข้อที่ 16	0.80	
คำถามข้อที่ 17	0.77	
คำถามข้อที่ 18	0.32	
ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน		0.97
คำถามข้อที่ 19	0.34	
คำถามข้อที่ 20	0.81	
คำถามข้อที่ 21	0.66	
คำถามข้อที่ 22	0.87	
คำถามข้อที่ 23	0.75	
คำถามข้อที่ 24	0.81	
รวมทั้งฉบับ	0.32 - 0.89	0.97

ภาคผนวก ง
หนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ ศธ ๐๕๓๐.๑๙/๒๑๕๐

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอกันทรวิชัย
จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๑๕๐

๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน นายประสิทธิ์ น้อยประดิษฐ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเหล่าจันทนา

ด้วย นายทองศักดิ์ ปักโคหานัง นิสิตปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ (รป.ม.) วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี อาจารย์จิรวัฒน์ เจริญสุข เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในครั้งนี

ทางวิทยาลัยการเมืองการปกครอง พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี และเพื่อให้การศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ วิทยาลัยการเมืองฯ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามแบบสอบถาม ที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา มหาวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สีดา สอนศรี)

คณบดีวิทยาลัยการเมืองการปกครอง ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ฝ่ายวิชาการปริญญาโท

ผู้ประสานงาน นางสาววรินทร์ บุญล้ำ

โทรศัพท์ ๐๔๓ - ๗๕๔๓๒๒ ต่อ ๓๗๑๓

E - mail. Varintron12@hotmail.com

นิสิตปริญญาโท นายทองศักดิ์ ปักโคหานัง โทร. ๐๘๑ - ๒๖๐๘๔๗๔

ที่ ศธ ๐๕๓๐.๑๙/๒๖๕๐

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอกันทรวิชัย
จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๑๕๐

๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน นายประเสริฐ สระแก้ว ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านวังแสง

ด้วย นายทองศักดิ์ ปักโคหานั่ง นิสิตปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ (รป.ม.) วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี อาจารย์จิรวัดณ์ เจริญสุข เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในครั้งนี้

ทางวิทยาลัยการเมืองการปกครอง พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี และเพื่อให้การศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ วิทยาลัยการเมืองฯ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามแบบสอบถาม ที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา มหาวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สิดา สอนศรี)

คณบดีวิทยาลัยการเมืองการปกครอง ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ฝ่ายวิชาการปริญญาโท

ผู้ประสานงาน นางสาววรินทร์ บุญหล้า

โทรศัพท์ ๐๔๓ - ๗๕๔๓๒๒ ต่อ ๓๗๑๓

E - mail. Varintron12@hotmail.com

นิสิตปริญญาโท นายทองศักดิ์ ปักโคหานั่ง โทร. ๐๘๑ - ๒๖๐๘๔๗๔

ที่ ศธ ๐๕๓๐.๑๙/๒๑๕๐

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอกันทรวิชัย
จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๑๕๐

๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน นางเด่นดวง สุบุตรดี นายกเทศมนตรีตำบลแกลง

ด้วย นายทองศักดิ์ ปักโคหานัง นิสิตปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ (รป.ม.) วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกลง อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม) โดยมี อาจารย์จิรวัดณ์ เจริญสุข เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในครั้งนี้

ทางวิทยาลัยการเมืองการปกครอง พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี และเพื่อให้การศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ วิทยาลัยการเมืองฯ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามแบบสอบถาม ที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา มหาวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สิดา สอนศรี)

คณบดีวิทยาลัยการเมืองการปกครอง ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ฝ่ายวิชาการปริญญาโท

ผู้ประสานงาน นางสาววรินทร์ บุญหล้า

โทรศัพท์ ๐๔๓ - ๗๕๔๓๒๒ ต่อ ๓๗๑๓

E - mail. Varintron12@hotmail.com

นิสิตปริญญาโท นายทองศักดิ์ ปักโคหานัง โทร. ๐๘๑ - ๒๖๐๘๔๗๔

ที่ ศธ ๐๕๓๐.๑๙/๒๑๕๑

รับท...
วันที่ ๑๗/๑๑/๕๕
เวลา ๑๑.๕๕ น.
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย
จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๑๕๐

๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุญาตยืมเครื่อใช้เครื่องมือ

เรียน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังแสง

ด้วย นายทองศักดิ์ ปักโคหานัง นิสิตปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา นโยบายสาธารณะ (ร.ป.ม.) วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังทำ การศึกษาค้นคว้า เรื่อง “การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม” โดยมี อาจารย์จิรวัฒน์ เจริญสุข เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในครั้งนี้

เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าอิสระ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ มหาวิทยาลัยฯ จึงขออนุญาตยืมจากท่านอนุญาตให้ นายทองศักดิ์ ปักโคหานัง ทดลองใช้เครื่องมือ ตามแบบสอบถามที่แนบพร้อมนี้ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา มหาวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์ จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สีดา สอนศรี)

คณบดีวิทยาลัยการเมืองการปกครอง ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ฝ่ายวิชาการปริญญาโท

ผู้ประสานงาน นางสาววรินทร์ บุญหล้า

โทรศัพท์ ๐๔๓ - ๑๕๔๓๒๒ ต่อ ๓๗๑๓

E - mail. Varintron12@hotmail.com

นิสิตปริญญาโท นายทองศักดิ์ ปักโคหานัง โทร. ๐๘๑ - ๒๖๐๔๔๗๔

รับท...

นางฐิติวิมล แสนศักดิ์

ที่ ศธ ๐๕๓๐.๑๗/๒๕๖๒

วันที่...../...../.....
เวลา ๑๑.๕๗

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย
จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๑๕๐

๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุมัติคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังแสง

ด้วย นายทองศักดิ์ ปักโคหน้าง นิสิตปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา นโยบายสาธารณะ (รป.ม.) วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี อาจารย์จิรวัฒน์ เจริญสุข เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในครั้งนี้

เพื่อให้การทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ มหาวิทยาลัยฯ จึงขออนุมัติคราะห์จากท่านอนุญาตให้ นายทองศักดิ์ ปักโคหน้าง เก็บรวบรวมข้อมูลตามแบบสอบถามที่แนบพร้อมนี้เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการจัดทำศึกษาค้นคว้าอิสระต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา มหาวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สีดา สอนศรี)

คณบดีวิทยาลัยการเมืองการปกครอง ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ฝ่ายวิชาการปริญญาโท

ผู้ประสานงาน นางสาววรินทร์ บุญล้ำ

โทรศัพท์ ๐๔๓ - ๑๕๔๓๒๒ ต่อ ๓๗๑๓

E - mail. Varintron12@hotmail.com

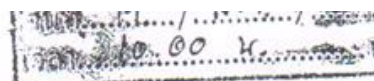
นิสิตปริญญาโท นายทองศักดิ์ ปักโคหน้าง โทร. ๐๘๑ - ๖๖๐๔๔๗๔

รับแจ้ง

นางจุติวัลย์ แสนศักดิ์

ที่ ศธ ๐๕๓๐.๑๙/๒๕๖

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย
จังหวัดมหาสารคาม- ๔๔๑๕๐

๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ

ด้วย นายทองศักดิ์ ปักโคหนัง นิสิตปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา นโยบายสาธารณะ (รป.ม.) วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี อาจารย์จรัสวัฒน์ เจริญสุข เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในครั้งนี

เพื่อให้การทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ ดำเนินเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ มหาวิทยาลัยฯ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้ นายทองศักดิ์ ปักโคหนัง เก็บรวบรวมข้อมูลตามแบบสอบถามที่แนบพร้อมนี้เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการจัดทำศึกษาค้นคว้าอิสระต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา มหาวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สิดา สอนศรี)

คณบดีวิทยาลัยการเมืองการปกครอง ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ฝ่ายวิชาการปริญญาโท

ผู้ประสานงาน นางสาววรินทร์ บุญหล้า

โทรศัพท์ ๐๔๓ - ๑๕๔๓๒๒ ต่อ ๓๗๑๓

E - mail. Varintron12@hotmail.com

นิสิตปริญญาโท นายทองศักดิ์ ปักโคหนัง โทร. ๐๘๑ - ๒๖๐๔๔๗๔

รับแล้ว

ประวัติย่อของผู้ศึกษา

ประวัติย่อของผู้ศึกษา

ชื่อ	นายทนต์ศักดิ์ ปักโคทานัง
วันเกิด	วันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2522
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 56 หมู่ที่ 11 ตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม 44190
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	นักวิชาการศึกษา 5
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	องค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม 44190
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2541	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
พ.ศ. 2554	ปริญญาการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
พ.ศ. 2557	ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

